

SUS
SERVICEERHVERVENES
UDDANNELSESEKRETARIAT

Mærsk Nielsen HR

- en konsulentvirksomhed med fokus på kompetenceudvikling

LÆRERKVALIFICERING TIL PRØVER I AMU

Evaluering af erfaringer med prøver

September 2020

Mærsk Nielsen HR

Skjoldenæsvej 1

4174 Jystrup

Tlf.: 35 13 22 77

E-mail: lizzie@maersk-nielsen.dk

www.maersk-nielsen.dk

September 2020

ISBN: 978-87-93790-18-6

ISBN: 978-87-93790-19-3

Anvendte fotos i rapporten kommer fra Colourbox.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
1.1 Projektets formål	5
1.2 Projektets baggrund	5
1.3 Projektets metoder	6
1.4 Succeskriterier og faser	8
1.5 Projektorganisering.....	10
1.6 Rapportens opbygning.....	10
2. Kvalificering af faglærere til prøver i AMU	13
2.1 Deltagerne i kvalificeringsseminarerne	13
2.2 Kvalificeringsseminarernes indhold og organisering	14
2.3 Resultater af kvalificeringsseminarerne.....	16
3. Evaluering af prøver i AMU	17
3.1 Anvendte prøveformer på de otte arbejdsmarkedsuddannelser.....	17
3.2 Observationer ved gennemførelse af prøver i AMU.....	18
3.3 Interview med AMU-deltagere	24
3.4 Interview med faglærere	31
3.5 Interview med virksomhedsledere.....	46
4. Erfaringer og opmærksomhedspunkter	51
4.1 Erfaringer med de to prøveformer.....	51
4.2 Opmærksomhedspunkter i relation til prøver i AMU	54
5. Udviklingsmuligheder	65
5.1 Kendskab til regler og rammer for prøver i AMU	65
5.2 Prøvernes varighed	66
5.3 Valget mellem individuelle prøver eller gruppeprøver	67
5.4 Ventetid ved gennemførelse af praktiske prøver	67
5.5 Udvikling af prøvesæt målrettet forskellige virksomhedstyper	68
5.6 Overvejelser om anvendelse af delprøver.....	68
5.7 Løbende kvalitetsudvikling af prøver i AMU	70
5.8 Digital læring og digitale prøver	70

6. Bilag	72
7.1 Program for ét af de fire kvalificeringsseminarer	72
7.2 Interviewguide til AMU-deltagere	73
7.3 Interviewguide til faglærere	76
7.4 Interviewguide til virksomhedsledere	78

1. Indledning

1.1 Projektets formål

Det har været projektets formål at understøtte faglærernes arbejde med prøver i AMU inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg. Dette er sket gennem afholdelse af kvalificeringsseminarer, der har haft til formål at kvalificere faglærere til at planlægge og gennemføre prøver i AMU i henhold til såvel rammer og regler for prøverne samt i henhold til pædagogiske-didaktiske metoder, der kan få prøverne til at indgå som et naturligt led i undervisningen. Dette ikke mindst af hensyn til de AMU-deltagere, der kan have udfordringer og bekymringer ved at deltage i prøver i AMU.

Det har desuden været projektets formål at opsamle erfaringer med de prøver, der er gennemført på arbejdsmarkedsuddannelser inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg. Dette er sket gennem en evaluering af prøver i AMU bestående af observationer ved gennemførelse af prøver samt interview med AMU-deltagere, faglærere og virksomhedsledere. Evalueringen har haft til formål at skabe et solidt grundlag for kvalitetsudvikling, herunder inspiration til videreudvikling af både prøverne og prøvebeskrivelserne, som beskriver hvordan skolerne/faglærerne kan/skal planlægge og gennemføre prøverne på en hensigtsmæssig måde.

Endelig har det været projektets formål at synliggøre, hvordan prøver i AMU kan indgå i individuelle kompetencevurderinger i relation til arbejdsmarkedsuddannelserne (IKV i AMU).

I maj 2020 besluttede Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg, at projektet også skulle omfatte en lille opsamling på skolernes erfaringer med at gennemføre prøver i AMU ved fjernundervisning.

1.2 Projektets baggrund

Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg udviklede i 2018-2019 prøver til udvalgets arbejdsmarkedsuddannelser i samarbejde med faglærere og med ekstern konsulentbistand fra Mærsk Nielsen HR. Prøverne er løbende blevet implementeret i AMU.

I erkendelse af, at det er vigtigt, at faglærerne kan anvende de udviklede prøver i overensstemmelse med de retningslinjer, som såvel Børne- og Undervisningsministeriet som Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg har udstukket, blev det i oktober 2018 besluttet, at der i 2019-20 skulle gennemføres et projekt, der dels kunne bidrage til at kvalificere faglærere til planlægning og gennemførelse af prøverne, og dels til at samle op på erfaringerne med prøver i arbejdsmarkedsuddannelserne.

1.3 Projektets metoder

For at kvalificere lærere, der underviser på arbejdsmarkedsuddannelserne til planlægning og gennemførelse af prøver i AMU, er der blevet gennemført kvalificeringsseminarer i september, oktober, november og december 2019 på følgende fire skoler: Aarhus Tech, NEXT Uddannelser København, Syddansk Erhvervsskole og ZBC. Kvalificeringsseminarerne er blevet gennemført som heldagsseminarer.

De fire kvalificeringsseminarer er blevet gennemført i et tæt samarbejde mellem sekretariatet for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg og Mærsk Nielsen HR. Sekretariatet har stået for den praktiske organisering af kvalificeringsseminarerne (udsendelse af invitationer til skolerne/faglærerne, lån af lokaler på skolerne og forplejning), mens konsulenten fra Mærsk Nielsen HR har stået for planlægning og gennemførelse af det konkrete faglige indhold.

Seminarerne er blevet gennemført med faglærere på tværs af uddannelsesområder inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg, og faglærerne har frit kunnet tilmelde sig til ét af de fire kvalificeringsseminarer på den dato eller skole, der passede dem bedst. Denne løsning blev valgt for at sikre, at flest mulige faglærere, der underviser på arbejdsmarkedsuddannelserne inden for Serviceerhvervets Uddannelsessekretariats uddannelsesområder, fik de bedste muligheder for at deltage i et af kvalifikationsseminarerne.

Evalueringen af prøver i AMU er gennemført ved observationer ved gennemførelse af prøver samt ved interview af AMU-deltagere og faglærere på otte AMU-hold. Interviewene af AMU-deltagerne er primært gennemført som fokusgruppeinterview med hele AMU-holdet, men der er også gennemført individuelle interview med AMU-deltagere.

Interviewene med faglærerne er gennemført efter undervisningens afslutning. Ved halvdelen af de gennemførte interview, har der, udover den faglærer der gennemførte prøven med AMU-holdet, også været deltagelse af øvrige faglærere og/eller uddannelsesledere.

Der er desuden gennemført interview af ledere fra nogle af de virksomheder, der har haft medarbejdere på de AMU-hold, hvor der er gennemført observationer ved afholdelse af prøverne. Interviewene er gennemført som telefoninterview.

Alle interviewene er blevet gennemført med udgangspunkt i semistrukturerede interviewguides, der på den ene side har struktureret interviewene og sikret, at centrale temaer blev berørt under interviewene, men som på den anden side også har givet respondenterne god mulighed for at komme til orde med andre deres erfaringer med prøver i AMU.

Konsulenten fra Mærsk Nielsen HR har gennemført observationer af prøvesituationer samt interview med AMU-deltagere og faglærere på otte AMU-hold efter følgende fordeling:

Rengøringservice:	3 hold
Ejendomsservice:	2 hold
Frisørområdet:	1 hold
Vagtsservice:	1 hold
Vaskeriområdet:	1 hold

Ved udvælgelsen af, hvilke konkrete arbejdsmarkedsuddannelser der skulle gennemføres observationer på, har der været taget højde for, at der både var arbejdsmarkedsuddannelser, der blev afsluttet med multiple choice-prøver, og arbejdsmarkedsuddannelser der blev afsluttet med praktiske prøver.

Efter observationer og interview er observationsnotaterne blevet renskrevet, og der er udarbejdet referater af de gennemførte interview.

Konsulenten fra Mærsk Nielsen HR har efter hver observation og interview på et AMU-hold sendt en mail til faglærerne med opfølgning på eventuelle udfordringer, der var blevet afdækket i forbindelse med gennemførelse af prøverne. Konsulenten har desuden sendt en mail til Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat, der informerede sekretariatschefen og uddannelseskonsulenterne om observationer og interview samt eventuelle specifikke udfordringer med de gennemførte prøvematerialer.

Efterfølgende blev der gennemført telefoninterview med fem ledere fra virksomheder, der havde haft medarbejdere på de arbejdsmarkedsuddannelser, hvor der var blevet gennemført observationer og interview. Hertil kommer interview med ledere, der selv deltog i en arbejdsmarkedsuddannelse.

Efter en analyse af data fra observationer og interview på seks AMU-hold, blev analyseresultaterne fremlagt og drøftet på et projektmøde i Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat. På mødet blev det bl.a. drøftet, hvilke analyseresultater der kunne danne grundlag for justeringer af prøver, metoder og/eller praksis for gennemførelse af prøverne. Efterfølgende blev der gennemført observationer og interview på yderligere to AMU-hold.

I maj 2020 besluttede Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat, at projektet også skulle omfatte en lille opsamling på skolernes erfaringer med at gennemføre prøver i AMU ved fjernundervisning. Erfaringsopsamlingen blev gennemført ved hjælp af telefoninterview med faglærere på fire skoler.

Denne rapport er blevet udarbejdet ved projektets afslutning.

1.4 Succeskriterier og faser

Projektets succeskriterier

Projektet har haft følgende succeskriterier:

- Faglærere, der underviser på arbejdsmarkedsuddannelser inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg kvalificeres til at planlægge og gennemføre prøver i AMU
- Observation af prøvegennemførelse ude på skolerne giver viden om, hvordan prøverne fungerer i praksis ude på skolerne
- Interview med AMU-deltagere og faglærere giver indsigt i disse aktørers erfaringer med prøver i AMU
- Interview med virksomhedsledere, der har haft medarbejdere på arbejdsmarkedsuddannelser med prøver, giver viden om ledernes håndtering af og erfaringer med prøver i AMU.

Projektets faser

Projektet er gennemført i fire faser. I det følgende beskrives faserne.

Fase 1. Projektetablering og projektmøde – februar-juni 2019

Fase 1 havde til formål at detailplanlægge projektet, så det kunne sikres, at skolerne/faglærerne i god tid fik informationer om tid og sted for de kvalificeringsseminarer, der skulle gennemføres i 2. halvår af 2019.

Ved projekts start blev der udarbejdet en detaljeret tidsplan og aftaler for gennemførelse af kvalificeringsseminarerne på skolerne. Desuden blev der gennemført en detailplanlægning af projektet samt et projektmøde.

Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat kunne i maj 2019 udsende invitationer til de fire kvalificeringsseminarer til alle skoler, der gennemfører arbejdsmarkedsuddannelser inden for udvalgets uddannelsesområder.

Fase 2. Planlægning og gennemførelse af kvalificeringsseminarer på skolerne – september-december 2019

Fase 2 havde til formål at detailplanlægge og gennemføre fire kvalificeringsseminarer med et bredt udsnit af faglærere, der underviser på arbejdsmarkedsuddannelser inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg.

De endelige programmer for kvalificeringsseminarerne på de fire skoler blev udarbejdet, og der blev igen udsendt invitationer til skolerne.

Efterfølgende blev der udarbejdet oplæg og gennemført en detailplanlægning af de fire kvalificeringsseminarer. Seminarerne blev gennemført på følgende fire skoler: Aarhus Tech, NEXT Uddannelser København, Syddansk Erhvervsskole, Odense og ZBC, Roskilde.

Fase 3. Evaluering af deltageres, faglæreres og virksomhedslederens erfaringer med prøver i AMU – januar-juni 2020

Fase 3 havde til formål at evaluere erfaringerne med prøver i AMU gennem observationer ved gennemførelse af prøver i AMU samt interview med AMU-deltagere, faglærere og virksomhedsledere.

En konsulent fra Mærsk Nielsen HR gennemførte observationer af prøvesituationer samt interview med AMU-deltagere og AMU-lærere på otte uddannelseshold efter følgende fordeling på uddannelsesområder inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg:

Rengøringservice:	3 hold
Ejendomsservice:	2 hold
Frisørområdet:	1 hold
Vagtsservice:	1 hold
Vaskeriområdet:	1 hold

I denne fase blev der desuden gennemført telefoninterview med ledere fra virksomheder, der havde haft medarbejdere på arbejdsmarkedsuddannelser, hvor der var blevet gennemført prøver.

Efter en analyse af data fra observationer og interview, blev analyseresultaterne fremlagt og drøftet på et projektmøde i Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat. På mødet blev det bl.a. drøftet, hvilke analyseresultater der kunne danne grundlag for justeringer af prøver, metoder og/eller praksis for gennemførelse af prøverne.

Fase 4. Opsamling af resultater og udarbejdelse af projektets afrapportering – maj-juli 2020

Fase 4 havde til formål at gennemføre en analyse af observationer og interview, og på denne baggrund at udarbejde en afrapportering af projektet, der kan bidrage til, at såvel Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat som andre interessenter får indsigt i, hvordan prøver i AMU fungerer i praksis ude på skolerne, og hvilke erfaringer AMU-deltagere, faglærere og virksomhedsledere har med prøver i AMU.

Som et ekstra element i evalueringen blev der desuden gennemført en opsamling af skolernes erfaringer med prøver i AMU i forbindelse med fjernundervisning.

Der blev udarbejdet et udkast til en rapport, og denne blev præsenteres og drøftet på et projektmøde, inden den endelige analyserapport blev udarbejdet og afleveret til Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat.

Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat har løbende anvendt og formidlet udviklingsprojektets resultater til skoler/faglærere med henblik på kvalitetsudvikling af gennemførelse af prøver i AMU ude på skolerne.

1.5 Projektorganisering

Projektet er gennemført i et tæt samarbejde mellem sekretariatschefen og uddannelseskonsulenter fra Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat og konsulent Lizzie Mærsk Nielsen fra Mærsk Nielsen HR.

Konsulenten fra Mærsk Nielsen HR har været ansvarlig for planlægning og gennemførelse af de fire kvalificeringsseminarer samt for gennemførelse af evalueringen og udarbejdelse af analyserapport.

Der er blevet gennemført tre projektmøder i projektperioden.

1.6 Rapportens opbygning

I kapitel 2 sættes der fokus på projektets ene hovedaktivitet: Kvalificering af faglærere til prøver i AMU. Kapitlet starter med en præsentation af formålet med de gennemførte kvalificeringsseminarer samt af organisering af seminarerne. Efterfølgende sættes der fokus på, hvem der deltog i seminarerne og på seminarernes indhold.

Kapitel 3 præsenterer projektets anden hovedaktivitet: Evaluering af prøver i AMU. Kapitlet starter med en præsentation af formål, organisering og anvendte metoder i evalueringen. Derefter kommer en præsentation af de anvendte prøveformer på de otte AMU-hold, hvor der er gennemført observation, samt interview med deltagere og faglærere.

Efterfølgende præsenteres de observationer, der er gjort ved prøvegennemførelserne på de otte hold. De efterfølgende to underafsnit sætter fokus på AMU-deltagernes og faglærernes erfaringer med de gennemførte prøver. Det sidste underafsnit præsenterer virksomhedsledernes holdninger til indførelse af prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne.

I kapitel 4 sættes der først fokus på erfaringerne med de to prøveformer, multiple choice-prøver og praktiske prøver, hvorefter der beskrives en række opmærksomhedspunkter i relation til prøver i AMU, hvilket bygger på såvel observationer som interview med AMU-deltagere, faglærere og virksomhedsledere.

I kapitel 5 sættes der fokus på nogle af de udfordringer ved prøver i AMU inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg, der er blevet afdækket i projektet. Der anvises desuden nogle udviklingsmuligheder, der kan bidrage til at prøverne kommer til at fungere endnu bedre.

Kapitel 6 indeholder en opsummering af projektets resultater.

I kapitel 7 findes rapportens bilag.

7.1 indeholder programmet for ét af de fire kvalificeringsseminarer, der er blevet gennemført på skolerne.

7.2 indeholder den anvendte interviewguide til AMU-deltagere, der har deltaget på de hold, hvor der også er foretaget observationer i forbindelse med gennemførelse af prøverne.

7.3 indeholder interviewguiden til faglærere, der har undervist på de hold, hvor der er gennemført observationer og interview af AMU-deltagere.

7.4 indeholder den interviewguide, der er anvendt ved telefoninterview med virksomhedsledere, der har haft en eller flere af deres medarbejdere til at deltage på et af de AMU-hold, hvor der er gennemført observationer og interview.

2. Kvalificering af faglærere til prøver i AMU

Kvalificeringen af faglærere til planlægning og gennemførelse af prøver i AMU er blevet gennemført i september-december 2019.

Der er blevet gennemført fire kvalificeringsseminarer for faglærere, der underviser på arbejdsmarkedsuddannelser inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg.

I det følgende præsenteres deltagerne i kvalificeringsseminarerne samt indhold i og organisering af kvalificeringsseminarerne. Endelig præsenteres resultaterne af kvalificeringsseminarerne.

2.1 Deltagerne i kvalificeringsseminarerne

Deltagerne i de fire kvalificeringsseminarer har primært været faglærere, men der har desuden været deltagelse af uddannelsesledere, uddannelseskonsulenter og administrative medarbejdere fra skolerne.

Faglærere fra alle uddannelsesområder inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg har været repræsenteret på kvalificeringsseminarerne. Der har været deltagere fra 15 forskellige skoler.

På hvert af de fire seminarer har der været deltagelse af to repræsentanter fra Serviceerhvervets Uddannelsessekretariat.

Der har desuden været deltagelse af repræsentanter fra Børne- og Undervisningsministeriet på to af kvalificeringsseminarerne.

Der har gennemsnitligt været 20 deltagere på hvert af de fire seminarer.

2.2 Kvalificeringsseminarernes indhold og organisering

På kvalificeringsseminarerne fik deltagerne oplæg om baggrunden for prøver i AMU, hvordan prøverne er udviklet, hvor man finder prøvematerialerne, og hvilke overordnede krav til prøverne, der er fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Efterfølgende blev deltagerne introduceret til de anvendte prøver inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg; herunder anvendte prøveformer, prøvesæt, bedømmelseskriterier og beståelseskrav.

Deltagerne blev placeret i grupper inden for uddannelsesområderne: frisørområdet, vagtservice, rengøringservice, ejendomsservice og vaskeriområdet, og grupperne afprøvede udvalgte, konkrete prøver ved først at læse prøvebeskrivelserne og efterfølgende gennemføre prøverne i det omfang, det var praktisk muligt. Efterfølgende blev prøvematerialerne drøftet både internt i grupperne og på tværs af grupperne/uddannelsesområderne.

Efter frokost fik deltagerne et oplæg om pædagogik og didaktik ved anvendelse af prøver i AMU; herunder følgende elementer:

- Tilrettelæggelse af prøveafholdelsen
- Erfaringer med anvendelse af prøver
- Hvordan har voksne det med at gå til prøve?
- Hvordan kan eventuel modstand mod deltagelse i en prøve afhjælpes?
- Forberedelse af deltagerne
- Feedback til deltagerne efter prøveafholdelsen.

Grupperne arbejdede derefter med at udvikle idéer til, hvordan de bedst kunne planlægge og gennemføre de udleverede eksempler på prøver til arbejdsmarkedsuddannelserne.

Undervejs i gruppearbejdet fik deltagerne løbende udleveret forskellige "benspænd", som de skulle drøfte og finde løsninger på med udgangspunkt i gældende regler for prøver i AMU og eller pædagogiske/didaktiske muligheder.

Se eksempler på "benspænd" i boksen herunder.

- Ved uddannelsens start er der to af deltagerne, der oplyser, at de er ordblinde, og at de derfor vil have svært ved at løse multiple choice-prøven
- En AMU-deltager kommer 10 minutter for sent til prøven, der gennemføres efter en kort kaffepause
- En uddannelsesdeltager møder først op den 3. uddannelsesdag, og da holdet skal til prøve, siger hun, at hun gerne vil til prøve, selvom hun ikke har været der de første to dage
- En gruppe af deltagere er meget utilfredse med din vurdering af den praktiske prøve, de har deltaget i
- På uddannelsens sidste dag er der en af deltagerne, der kommer og fortæller, at hun har brækket armen den foregående dag. Deltageren har derfor vanskeligheder med at deltage i den praktiske prøve
- Prøveafholdelsen er blevet forsinket, så du kan ikke nå at rette deltagerens besvarelse inden for undervisningstiden.

Ved kvalificeringsseminarernes afslutning fik deltagerne en introduktion til, hvordan faglærerne/skolerne løbende kunne opsamle resultater af prøver i AMU samt tolke mulige årsager til eventuelle ringe prøveresultater. De blev også bedt om at komme med en tilbagemelding på prøvematerialerne til Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat, hvis de oplever, at der er noget, der ikke er hensigtsmæssigt. Tilbagemeldingerne til sekretariatet er centrale for efteruddannelsesudvalgets kvalitetsudvikling af prøver i AMU.

Deltagerne blev gjort opmærksomme på vigtigheden af, at skolerne har interne procedurer for prøver i AMU, og at der løbende samles op på erfaringerne med prøver med henblik på kvalitetsudvikling af den praktiske gennemførelse af prøverne på skolerne.

Ved kvalificeringsseminarernes afslutning fik deltagerne en lille test "Tip en 13'er", hvor de kunne afprøve deres viden om prøver i AMU, hvorefter en repræsentant fra Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat fortalte deltagerne om det videre forløb med prøver i AMU.

Se et eksempel på et program for ét af kvalificeringsseminarerne i bilag 1.

2.3 Resultater af kvalificeringsseminarerne

De fire kvalificeringsseminarer har bidraget til, at ca. 80 faglærere (samt øvrige repræsentanter fra skolerne), der underviser på arbejdsmarkedsuddannelser inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg, har fået en solid introduktion til rammer og regler på prøver i AMU. Deltagerne har desuden fået præsenteret konkrete prøver, der er udviklet til arbejdsmarkedsuddannelserne inden for frisørområdet, vagtservice, rengøringservice, ejendomsservice og vaskeriområdet.

Deltagerne i kvalificeringsseminarerne har fået indsigt i nogle af de pædagogiske og didaktiske udfordringer, der kan være forbundet med planlægning og gennemførelse af prøver i AMU, og de har sammen med kollegaer fra andre skoler udviklet mulige løsninger på udfordringerne.

De efterfølgende observationer og interview på skolerne har vist, at de skoler/uddannelsesområder, der har haft medarbejdere til at deltage i kvalificeringsseminarer, har haft glæde af den indsigt om prøver i AMU, medarbejderne har opnået på seminarerne.

3. Evaluering af prøver i AMU

Kapitlet indledes med et afsnit, der præsenterer de prøveformer, der er anvendt på de otte arbejdsmarkedsuddannelser, hvor der er gennemført observationer.

Efterfølgende præsenteres observationerne ved gennemførelse af prøver på de otte AMU-hold. Afsnittet sætter bl.a. fokus på, hvordan AMU-deltagerne bliver introduceret til prøverne, hvordan prøverne gennemføres, hvordan faglærerne retter og vurderer prøverne, og hvordan faglærerne giver AMU-deltagerne feedback på prøveresultaterne.

I de efterfølgende tre afsnit præsenteres resultaterne af de gennemførte interview med AMU-deltagere, faglærere og virksomhedsledere.

3.1 Anvendte prøveformer på de otte arbejdsmarkedsuddannelser

Der er gennemført observationer på otte AMU-hold, hvor der er gennemført tre forskellige arbejdsmarkedsuddannelser inden for rengøringservice, én arbejdsmarkedsuddannelse inden for vaskeriområdet, to arbejdsmarkedsuddannelser inden for ejendomsservice, én arbejdsmarkedsuddannelse inden for frisørområdet og én arbejdsmarkedsuddannelsen inden for vagtservice.

På fem af de otte arbejdsmarkedsuddannelser har der været anvendt multiple choice-prøver, på to af arbejdsmarkedsuddannelserne har der været anvendt praktiske prøver, og på én arbejdsmarkedsuddannelse har der både været anvendt en multiple choice-prøve og en praktisk prøve.

På arbejdsmarkedsuddannelsen med begge prøveformer er der gennemført observationer og interview både ved multiple choice-prøven og ved den praktiske prøve.

Se flere informationer om arbejdsmarkedsuddannelserne og de anvendte prøveformer i skemaet herunder.

AMU-mål nr. og titel	Uddannelsens varighed	Multiple-choice-prøve	Praktisk prøve	Prøvens varighed
49326 Daglig erhvervs-Rengøring	10 dage		X	20 minutter
49366 Arbejds miljø og Førstehjælp	4 dage	X	X	30 minutter 30 minutter
49349 Grundlæggende rengøringshygiejne	1 dag	X		30 minutter
48967 Ren del af vaskeprocessen	3 dage	X		30 minutter
48574 Ejendommens Installationer	5 dage	X		30 minutter
48453 Affaldshåndtering, ejendomsservice	5 dage	X		30 minutter
48999 Aktuel klipning og Frisuredesign	3 dage		X	90 minutter
47141 Sikkerhedsreceptionist	2 dage	X		15 minutter

3.2 Observationer ved gennemførelse af prøver i AMU

De fleste af observationerne startede 1-2 timer inden igangsættelsen af selve prøverne, og observationerne fortsatte til uddannelsernes afslutning, hvor deltagerne havde evalueret med faglærerne samt gennemført den obligatoriske evaluering med Viskvalitet.dk. Nogle af observationerne blev foretaget på hele den sidste uddannelsesdag, primært fordi prøverne startede tidligt på dagen.

På en af arbejdsmarkedsuddannelserne er der gennemført observationer to gange, da deltagerne både deltog i en praktisk prøve på 3. uddannelsesdag og en multiple choice-prøve på 5. uddannelsesdag.

Fakta om prøverne på de otte hold, hvor der er gennemført observationer

Det er naturligvis ikke muligt at konkludere noget endeligt ud fra statistiske opgørelser ved gennemførelse af observationer på otte udvalgte arbejdsmarkedsuddannelser. Nedenstående opgørelse af data skal derfor blot ses som en præsentation af den variation på de otte forskellige AMU-hold, som i større eller mindre kan have haft indflydelse på, hvad der er kommet ud af observationerne.

Ved observationerne kunne det konstateres, at:

- Der deltog mellem 3 og 19 deltagere i prøverne på de otte hold
- Alle tilstedeværende AMU-deltagere deltog i prøverne på nær på ét enkelt hold, hvor det kun var 3 ud af 15 deltagere, der deltog i prøven
- Det gennemsnitlige antal af deltagere i prøverne var 13
- Der var i alt 102 deltagere i prøverne på de otte hold, heraf var 32 af deltagerne kvinder, mens der var 70 mænd
- På to af holdene kom alle deltagerne fra den samme virksomhed, mens det på et andet hold var 2/3 af deltagerne, der kom fra den samme virksomhed
- Deltagerne på tre af holdene deltog i uddannelsesforløb bestående af to eller flere arbejdsmarkedsuddannelser, og de havde allerede deltaget i prøver på andre arbejdsmarkedsuddannelser, end den uddannelse der blev gennemført observationer på
- Der var 81 deltagere i multiple choice-prøver og 32 deltagere i praktiske prøver (til en af arbejdsmarkedsuddannelserne er der både en multiple choice-prøve og en praktisk prøve)
- På fire af de seks arbejdsmarkedsuddannelser, hvor der blev gennemført multiple choice-prøver, var der deltagere, der fik hjælp til at få læst spørgsmål og svar op
- På fem ud af de otte hold bestod alle deltagerne prøverne
- Der var samlet set 15 af deltagerne på de otte hold, der ikke bestod prøverne. Heraf var der tre deltagere, der ikke bestod multiple choice-prøven på én arbejdsmarkedsuddannelse, mens der var 11 deltagere, der ikke bestod multiple choice-prøven på en anden arbejdsmarkedsuddannelse¹. Der var desuden én deltager, der ikke bestod den praktiske prøve på en tredje arbejdsmarkedsuddannelse
- På tre af holdene var der en eller flere af deltagerne, der løste prøven 100 % korrekt
- Den afsatte tid til deltagernes gennemførelse af prøverne på de otte hold varierede fra 15 minutter til 90 minutter, men der blev samlet set anvendt mellem én og seks timer til introduktion til prøven, gennemførelse af prøver, retning og vurdering af prøver samt feedback på prøverne på de enkelte hold.

¹ Ud af de 11 deltagere, der ikke bestod prøven til den ene arbejdsmarkedsuddannelse, var der 10 deltagere, der valgte at gå til omprøve den samme dag. Ved omprøven var der seks af deltagerne, der bestod prøven.

Introduktion til prøverne

På alle holdene havde faglærerne ved uddannelsens start informeret om prøven/prøverne til arbejdsmarkedsuddannelsen.

På ét af holdene var der 12 ud af 15 deltagere, der havde meddelt faglæreren, at de ikke ønskede at gå til prøve. I kapitel 3.3 præsenteres deltagerens begrundelser herfor.

Inden prøvernes igangsættelse blev deltagerne igen introduceret til prøverne, og de fik bl.a. informationer om prøveformen og prøvens varighed. På nogle hold – men ikke på alle – blev deltagerne informeret om bedømmelseskriterierne.

Deltagerne var allerede ved uddannelsens start blevet informeret om, at de kunne få hjælp til oplæsning af spørgsmål og svar i multiple choice-prøverne, og på nogle af holdene gentog faglærerne umiddelbart før igangsættelsen af prøven, at deltagerne kunne få hjælp til oplæsning.

Ved gennemførelse af multiple choice-prøver blev disse alle gennemført ved udlevering af et prøvesæt udprintet på papir.² På de fleste hold blev deltagerne orienteret om, at de kunne aflevere det udleverede, udfyldte prøvesæt, når de var færdige med prøven, og at de efterfølgende skulle forlade lokalet. På ét af holdene fik deltagerne besked om, at de ikke måtte aflevere de første 10 minutter af prøvetiden for ikke at forstyrre de øvrige deltagere for meget, når de gik ud af lokalet. På et andet hold fik deltagerne besked på, at de skulle blive siddende i lokalet, til prøvetiden var afsluttet – ligeledes for ikke at forstyrre de øvrige deltagere.

Ved de praktiske prøver blev deltagerne introduceret til prøven, og på det ene hold blev deltagerne forud for prøvens igangsættelse vist rundt i de lokaler, hvor prøven skulle gennemføres.

Prøvernes gennemførelse

Multiple choice-prøver

Ved fem ud af de seks multiple choice-prøver blev disse gennemført med prøvesæt, der var udprintet på papir. Prøvesættene blev typisk delt ud med bagsiden opad, og når alle havde modtaget prøvesættet, kunne deltagerne gå i gang med prøven. Den sidste af de seks multiple choice-prøver blev gennemført elektronisk i et program, som skolen selv havde indtastet prøvesættene i.

² I løbet af foråret 2020 er det løbende blevet muligt for skolerne at gennemføre prøverne online ved anvendelse af Multitest.

Deltagerne gennemførte prøverne i fuldstændig ro, og de var meget opmærksomme på ikke at forstyrre hinanden.

På nogle hold med multiple choice var der deltagere, der kun brugte halvdelen af prøvetiden til at gennemføre prøven – herunder desværre også enkelte deltagere, der ikke bestod prøven, og som ifølge faglærerne nok kunne have bestået ved at bruge mere af den afsatte prøvetid.

På tre af arbejdsmarkedsuddannelserne var der 2-3 deltagere, der fik læst spørgsmål og svar op ved gennemførelse af prøven. På de to af holdene var der en ekstra faglærer, der læste op for deltagerne i et tilstødende undervisningslokale, mens det på det tredje hold var faglæreren, der læste op for deltagerne efter gennemførelse af prøven med de øvrige deltagere.

Praktiske prøver

Ved to af de tre praktiske prøver fik deltagerne ikke udleveret selve prøvesættet, men deltagerne var på forhånd blevet introduceret til prøvens indhold.

Alle tre praktiske prøver var individuelle prøver.³ Den ene praktiske prøve blev gennemført med alle deltagerne på én gang, mens de to andre prøver blev gennemført i hold. Ved den ene af disse prøver var der tre deltagere til prøve samtidigt, mens der til den anden prøve var to deltagere til prøve samtidigt.

Under gennemførelse af de praktiske prøver skrev faglærerne noter til sig selv om deltageres præstationer – enten på selve bedømmelseskemaet eller på et særskilt papir. I enkelte tilfælde bad faglærerne en deltager om at gentage en mindre opgaveløsning, fordi faglærerne ikke havde set udførelsen, da der var flere deltagere til prøve samtidigt.

I nogle tilfælde kommenterede faglærerne deltagerens opgaveløsning, hvilket primært havde til formål at vejlede deltagerne til at komme videre med opgaven.

På det ene af de tre hold med praktiske prøver var tiden lidt knap til, at alle deltagerne kunne nå at fuldføre hele den beskrevne opgave, men ifølge faglæreren var der alligevel et solidt grundlag for at vurdere deltagerens kompetencer.

³ Prøver i AMU kan også gennemføres som gruppeprøver – dog stadig med individuel bedømmelse.

Retning og vurdering af prøverne

Ved multiple choice-prøverne begyndte de fleste faglærere at rette prøverne, umiddelbart efter at deltagerne havde afleveret deres prøvesæt. Det tog faglærerne ca. ét minut at rette et prøvesæt og notere antallet af point på hvert prøvesæt.

Når den sidste deltager havde afleveret det besvarede prøvesæt, fortsatte faglærerne med at rette prøvesæt, mens deltagerne holdt en lille pause.

På det ene hold blev prøven gennemført elektronisk, og såvel deltagerne som faglæreren kunne straks se resultatet af prøven.

Ved de praktiske prøver gav faglærerne løbende point og/eller skrev noter ved gennemførelse af prøverne. Ved prøvernes afslutning sammentalte faglærerne de enkelte deltagers point. Faglærernes endelige bedømmelse og sammentælling af point tog 1-2 minutter pr. deltager.

Feedback til prøvedeltagerne

På syv af de otte hold fik deltagerne en fælles tilbagemelding på, hvem der havde bestået prøven. Faglærerne havde på forhånd besluttet, at de som udgangspunkt ville give deltagerne individuel besked om prøvernes resultat, hvis der var en eller flere af deltagerne, der ikke havde bestået prøven.

Deltagerne på det ene hold havde på forhånd aftalt, at de gerne ville have en fælles tilbagemelding, selvom der skulle være nogle af deltagerne, der ikke bestod prøven. Holdet havde allerede deltaget i andre arbejdsmarkedsuddannelser, og de havde derfor erfaringer med, at de kunne bakke hinanden op, hvis der var nogen, der ikke bestod prøven. På holdet var der tre deltagere, der ikke bestod prøven.

På et andet hold, hvor der var én deltager, der ikke bestod prøven, fik deltagerne også en fælles tilbagemelding. Deltageren, der ikke bestod prøven, var gået tidligere hjem pga. sygdom.

På det sidste hold blev prøven gennemført elektronisk, og det fungerede således, at deltagerne automatisk fik prøveresultatet, da de afsluttede prøven (bestået/ikke bestået), med en markering af, hvilke spørgsmål der var besvaret korrekt, og hvilke der var forkerte. Deltagerne kunne ikke se formuleringen af de korrekte svar.

Faglærerne talte typisk med holdene om prøven efterfølgende. På nogle af de hold, hvor alle deltagerne havde bestået multiple choice-prøven, var der deltagere, der påpegede, at de syntes, at der var nogle af spørgsmålene og/eller svarene, der havde været svære at forstå. Dette blev noteret af faglærerne (og af observatøren) med henblik på efterfølgende at overveje, om der eventuelt kunne være behov for at præcisere spørgsmål eller svar.

På et af de hold, hvor alle bestod multiple choice-prøven, var der deltagere, der både før og efter gennemførelsen af prøven gav udtryk for, at det var utilfredsstillende, at de ikke fik en tilbagemelding på, hvor mange point de havde opnået i prøven. Da faglæreren efter retning af prøverne kunne se, at der var tid til at give deltagerne en mere detaljeret feedback, fik deltagerne tilbud herom. Det viste sig, at alle deltagerne på holdet gerne ville have en individuel feedback fra faglæreren.

Faglæreren valgte derfor at gå ind i et tilstødende undervisningslokale, hvor deltagerne enkeltvis kunne komme ind og få feedback. Faglærerens feedback bestod dels i, at deltagerne fik at vide, hvor mange point de havde opnået, og dels fik de informationer om, inden for hvilke faglige temaer de havde haft fejl. Deltagerne var glade for den feedback, de modtog fra faglæreren.

Efter gennemførelsen af en af de praktiske prøver, hvor alle havde bestået prøven, gav faglæreren ligeledes deltagerne en detaljeret feedback. Ved feedbacken fik deltagerne at vide, hvor mange point de havde opnået, og faglæreren fortalte dem også, hvor de kunne have gjort noget bedre i prøven.

Ved en anden af de praktiske prøver, hvor alle også havde bestået, brugte faglæreren efterfølgende lidt tid til en fælles feedback, hvor faglæreren opsummerede nogle af de elementer af prøven, hvor der var deltagere, der ikke havde løst opgaven helt korrekt.

På det tredje hold, der deltog i en praktisk prøve, fortalte faglæreren holdet, at der var én af deltagerne, der havde løst opgaven 100 % korrekt, og på deltagernes opfordring fortalte faglæreren også, hvem deltageren var.

Ved afholdelse af prøverne havde faglærerne afsat god tid til gennemførelse af prøverne, retning af prøverne og feedback til deltagerne. For næsten alle holdene gjaldt det, at det var første gang, faglærerne skulle gennemføre de aktuelle prøver, og derfor havde faglærerne afsat rigelig tid for at sikre sig, at der var god tid til at gennemføre prøverne, rette/vurdere prøverne og give deltagerne feedback inden undervisningens afslutning.

3.3 Interview med AMU-deltagere

I dette afsnit præsenteres de interviewede AMU-deltageres oplevelser med og holdninger til prøver i AMU.

AMU-deltagerne er overvejende positive i forhold til prøverne på arbejdsmarkedsuddannelserne, men der er også deltagere, der er meget udfordret af at skulle til prøve ved deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser.

Noget af det, der betyder mest for deltageres holdning til prøver i AMU er dels, om de allerede ved tilmeldingen til arbejdsmarkedsuddannelsen ved, at de skal deltage i en prøve i forbindelse med gennemførelse af uddannelsen, og dels hvordan faglærerne får præsenteret og talt med deltagerne om prøverne.

Positive holdninger til og erfaringer med prøverne

Langt de fleste af de interviewede AMU-deltagere giver udtryk for, at det er positivt, at der er indført prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne.

Deltagerne synes, at det er godt, at det ved deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser bliver afprøvet, om de har tilegnet sig de kompetencer, der fremgår af AMU-målformuleringerne. En af deltagerne siger bl.a.:

"Vi skal have nogle faglige kompetencer, og det skal ikke bare være en sovepude at være på uddannelse."

Andre deltagere siger:

"Det er fint... det ville være en flad fornemmelse, hvis der ikke var en prøve."

"Det er fint nok, at der er prøve på arbejdsmarkedsuddannelsen... noget for noget... Alt koster penge, og det er ikke meningen, at man bare skal se det som en pause, når man er på uddannelse."

Nogle af deltagerne peger på, at det både af hensyn til dem selv og af hensyn til arbejdspladsen er vigtigt, at de får afprøvet deres kompetencer ved deltagelse af arbejdsmarkedsuddannelser. En af deltagerne siger om prøverne:

"Det er godt, for vi kan ødelægge meget, hvis vi ikke har lært det."

En anden deltager siger:

"Vi kan passe bedre på os selv, når vi har lært det."

Flere af AMU-deltagerne peger på, at indførelsen af prøver betyder, at de yder en større indsats for at lære det, der er formålet med arbejdsmarkedsuddannelsen. En af deltagerne siger:

"Det er vigtigt at spidse ører i undervisningen, når man ved, at der er en prøve. Der har ikke været den store nervøsitet på dette hold. Det første hold [fra virksomheden, red.], der var på uddannelsen, har nok været mere nervøse."

Andre deltagere siger bl.a.:

"Når man ved, at man er på uddannelse med prøve, så hænger man mere i."

"Det er godt, der er prøve på uddannelsen. Det er mere forpligtende, og det skærper aktiv lytning."

"Jeg vælger at gå til prøve, og så ved jeg, at jeg skal tage mig sammen i undervisningen. På den måde synes jeg, at det er fint at afslutte uddannelsen med en prøve."

Endelig er der deltagere, der peger på, at det gør dem stolte at bestå en prøve på en arbejdsmarkedsuddannelse, og at det motiverer dem til at deltage i uddannelse. Der er bl.a. deltagere, der siger:

"Man bliver lidt mere stolt, når man består... når man deltager i en uddannelse, hvor man består prøven."

"Man får lyst til at komme igen, når man har bestået en prøve."

Nogle af deltagerne fortæller, at det ikke afskrækker dem, at de skal til en prøve på arbejdsmarkedsuddannelsen. En af deltagerne siger:

"Det afskrækker mig ikke, at vi skal til prøve."

En anden deltager siger:

"Der var da ikke så farligt!"

Selvom de fleste deltagere har været positive over for prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne, så er der også flere, der har oplevet det som udfordring, og det har gjort dem nervøse, at de vidste, at de skulle til en prøve.

En af deltagerne siger om prøven:

“Det var ikke så slemt. Lige da læreren sagde, at vi skulle til prøve, så tænkte jeg URO! Når der bliver sagt prøve, så bliver man nervøs. Jeg var i tvivl om, om jeg ville gå til prøve. Jeg bliver tit nervøs. Man kommer her for at lære noget om noget faglige... om nogle teknikker... det er derfor, man er her... for at lære noget nyt... for at blive udfordret lidt. Jeg siger også ja tak til prøve en anden gang.”

Andre deltagere siger:

“Hvis det var en praktisk prøve, hvor vi skulle gøre noget, mens de andre så på, så ville vi nok blive lidt mere presset ved prøven, end nu hvor vi skal besvare nogle spørgsmål, så er det fint.”

“Det er godt, at der er en prøve, for det er også i ens egen interesse, at man lærer det hele.”

“Man finder ud af, at der er en prøve, og så giver det måske lige... Det er noget andet, når man sidder i det, for vi ved jo, at vi er blevet undervist i det, vi bliver prøvet i.”

“Jeg udfordrer mig selv ved at gå til prøve. Det er godt med en prøve, fordi man skal tage sig sammen. Jeg vil også sige ja tak til at gå til prøve en anden gang.”

Som det fremgår af citaterne, så er der nogle deltagere, der oplever det som udfordrende at skulle til prøve som led i deltage i en arbejdsmarkedsuddannelse, selvom de er positivt indstillede til, at der er indført prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne.

Negative holdninger til og erfaringer med prøverne

Interviewene af AMU-deltagerne viser, at nogle af deltagerne føler sig meget udfordret af, at de skal deltage i en prøve som led i arbejdsmarkedsuddannelsen. Deltagerne fortæller, at de ikke bryder sig om at gå til prøve, og at det gør dem nervøse. De siger bl.a.:

“Modbydeligt... Åh, shit, tænkte jeg, da jeg hørte, at vi skulle til prøve.”

“Jeg hader prøver. Jeg bliver så nervøs, men det betyder også, at jeg gør en ekstra indsats.”

“Lige så snart, at der er nogen, der siger eksamen til mig, så er man blank!”

“Jeg bliver tit nervøs.”

"Det er en dårlig idé!

Selv deltagere, der som udgangspunkt ikke har været negative over for prøverne på arbejdsmarkedsuddannelserne, giver udtryk for, at det påvirker dem negativt, at de skal til prøve. En af deltagerne siger:

"Jeg vil altså godt indrømme, at jeg får lidt ondt i maven... det giver lidt adrenalin. Det giver lidt stress at vide, at man skal gå til prøve."

Der er flere andre deltagere, der ligeledes peger på, at de synes, at det er stressende, at der er prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne. Deltagerne siger bl.a.:

"Det giver stress, men det er normalt, når man skal til eksamen... der er ikke dårligt, men hvis det giver for meget stress, så er det dårligt, for så glemmer man det... man er ikke sådan helt sikker."

"Jeg kan da godt synes, at det er lidt udfordrende at gå til prøve... jeg kommer lidt under pres. Ja, jeg må erkende, at det påvirker mig, at der er en prøve."

"Jeg er nervøs, for de ting, jeg har lært her, det er nyt for mig. Det er ikke en rutine for mig... Det stresser mig..."

"Det var lidt stressende fra 1. dag... Vi er hele tiden stressede på indholdet."

I det sidste citat giver en af deltagerne udtryk for en oplevelse af, at undervisningen har været presset af, at der var prøve på arbejdsmarkedsuddannelse. Nogle af de øvrige deltagere på samme AMU-hold er enige heri, og de giver udtryk for, at undervisningen tidsmæssigt har været for styret og presset af, at deltagerne skulle til prøve.

Andre deltagere peger på, at det var ødelæggende for undervisningen og læringen, at de skulle deltage i en prøve. Ifølge disse deltagere, så tager prøven dels tid fra undervisningen, og dels bliver undervisningen for fokuseret på at indlære det, som deltagerne skal til prøve i. Deltagerne siger bl.a.:

"Man mister virkelig meget, fordi man kommer til at fokusere på pensum."

"Prøven har fyldt meget i undervisningen... Lærerne er meget stressede."

"Undervisningen bliver presset på tid pga. prøven."

Nogle AMU-deltagere giver udtryk for, at prøven ikke har nogen reel betydning for dem, og at det derfor ikke giver mening for dem at deltage i prøver ved arbejdsmarkedsuddannelserne.

Ifølge disse deltagere handler det især om, at de vælger at tilmelde sig arbejdsmarkedsuddannelser for at lære noget nyt, men at selve det at få AMU-uddannelsesbeviset efter bestået prøve ikke har nogen betydning for dem. En af deltagerne siger:

“Jeg har valgt ikke at gå til prøve, for jeg er kommet her for at lære teknikkerne. Hvad skal jeg bruge prøven til? Jeg kan ikke bruge den til noget!”

En anden deltager siger:

“Vi bliver bedømt hele tiden af vores kunder, så vi behøver ikke at gå til prøve for at bevise vores værd.”

Endelig er der enkelte AMU-deltagere, der giver udtryk for, at den konkrete prøves indhold efter deres mening ikke var særlig god og retvisende for deres udbytte af at deltage i arbejdsmarkedsuddannelsen.

Det er især AMU-deltagere, der ikke selv har valgt, at de skal deltage i en arbejdsmarkedsuddannelse, der er negative over for prøverne. Deltagernes holdninger til prøverne kommer også til udtryk i forhold til muligheden for at gå til omprøve eller tage uddannelsen en gang til, hvis de ikke består prøven. En af deltagerne siger:

“Jeg vil ikke gå til omprøve, hvis jeg ikke består, og jeg vil heller ikke tage uddannelsen en gang til. Det er min chef, der har sagt, at jeg skal på denne arbejdsmarkedsuddannelse... det er ikke noget, jeg selv har valgt. Det vigtige for mig er, at jeg har lært noget, jeg kan bruge.”

Nogle af de andre AMU-deltagere, der er negative over for prøverne, er bevidste om, at de har haft vanskeligheder med at tilegne sig de faglige kompetencer, og de frygter, at de ikke består prøven. Langt de fleste af de deltagere, der forudså, at de ikke kunne bestå prøven, bestod dog prøven.

En af de interviewede AMU-deltagere deltog i et uddannelsesforløb bestående af flere arbejdsmarkedsuddannelser. Deltageren bestod ikke prøven på den arbejdsmarkedsuddannelse, der blev gennemført observationer på, og deltageren havde heller ikke bestået prøven på den foregående arbejdsmarkedsuddannelse. Deltageren fortæller følgende om den første prøve:

“Det var frygteligt at få at vide, at jeg ikke havde bestået. Jeg overvejede, om jeg bare skulle sige farvel og tak.”

På trods af den dårlige oplevelse med ikke at bestå prøven til den første arbejdsmarkedsuddannelse, valgte deltageren at fortsætte uddannelsesforløbet. Dette skyldtes ikke mindst faglærernes og de øvrige AMU-deltageres opbakning.

Nogle deltagere er på forhånd negativt indstillede over for prøverne, når de har hørt, at der er andre deltagere, der ikke har bestået prøverne. Dette skaber naturligvis også øget nervøsitet hos deltagerne. En af interviewpersonerne fortæller:

"I fredags kom læreren og sagde, at der lige havde været 10 personer til prøve på den samme uddannelse som vores, og at der kun var én af dem, der bestod! Så bliver man rigtig nervøs og tænker, at det er rigtig svært at bestå prøven."

Nogle deltagere, der før gennemførelse af prøven er forholdsvis negative overfor deltagelse i prøven, bliver mere positive over for deltagelse i prøver, når de selv består prøven.

Ventetid ved prøvegennemførelse

Ved gennemførelse af de praktiske prøver er der typisk op til flere timer, hvor faglærerne er optaget af prøvegennemførelsen, og hvor deltagerne selvstændigt eller i grupper skal arbejde med opgaver, som faglærerne har forberedt. På nogle arbejdsmarkedsuddannelser tager prøvegennemførelsen næsten en hel uddannelsesdag, og det problematiseres af deltagerne, at de har svært ved at arbejde alene i flere timer i træk.

En af deltagerne siger:

"Hvad skal man lave, mens de andre er til prøve? Kan man ikke lige så godt gå hjem? Det er spild af tid. Selvom man har fået en opgave at arbejde med, så bliver det ikke rigtig til noget, for når nogen kommer tilbage efter at have været til prøve, har vi alle travlt med at spørge, hvordan det gik!"

Observationer ved gennemførelse af de praktiske prøver bekræfter, at det er svært for deltagerne at holde koncentrationen, når de selvstændigt eller i grupper skal arbejde med opgaver.

Hvis faglærerne ikke har mulighed for at afsætte tid til at gennemføre en fælles opsamling på de opgaver, deltagerne har arbejdet med i ventetiden, kan det forstærke deltagerens oplevelse af, at det har været spildtid.

Ved gennemførelse af multiple choice-prøver kan der også være ventetid, hvis faglæreren skal læse prøven op for deltagere med læseudfordringer, men da prøvernes varighed højst er på 30 minutter, oplever deltagerne ikke dette som et problem.

Deltagernes holdninger til feedback på prøveresultaterne

Ved deltagelse i en prøve til arbejdsmarkedsuddannelse, skal deltagerne senest 10 hverdage efter uddannelsens afslutning have besked om resultatet af faglærerens bedømmelse af prøven. I praksis får de fleste deltagere oplyst resultatet i umiddelbar forlængelse af prøven, altså inden for undervisningstiden, hvilket også har været tilfældet ved observationerne på alle otte hold.

Udover en meddelelse til AMU-deltagerne om, hvorvidt de har bestået prøven eller ej, kan faglærerne give deltagerne en mere detaljeret feedback, f.eks. om antal point og inden for hvilke faglige områder deltageren ikke har løst prøven korrekt. Faglæreren må dog f.eks. ikke udlevere de korrekte svar på spørgsmålene ved en multiple choice-prøve.

Det er ikke et krav, at deltagerne skal have en detaljeret feedback på prøven, med observationerne viser, at dette kan være en god idé (jf. Kapitel 3.2).

Alle faglærerne på de otte hold gav en helt overordnet fælles feedback til hele holdet. Det skete også på det ene af de to hold, hvor der var deltagere, der ikke bestod prøven. En af deltagerne sagde:

“Vi kender hinanden godt. Vi kan støtte hinanden, så det er fint at få feedback i fællesskab.”

En AMU-deltager fra et andet hold efterlyser en individuel feedback til alle deltagere, når der er deltagere, der ikke har bestået en prøve. Deltageren siger:

“Det er fint med feedback for alle, når vi alle har bestået. Hvis ikke alle har bestået, er det vigtigt, at vi får individuel feedback. Jeg har deltaget i meget uddannelse, og der fik vi individuel feedback, og så kunne folk gå hjem bagefter. Det er ikke sjovt at sidde sammen med de andre, hvis man ikke har bestået.”

På to af holdene gav faglærerne desuden en detaljeret individuel feedback til deltagerne, hvor deltagerne dels fik at vide, hvor mange point de havde opnået, og inden for hvilke faglige temaer de ikke havde løst prøven korrekt.

Deltagerne, der har fået individuel, detaljeret feedback på deres prøveresultat, er meget tilfredse hermed. En af deltagerne siger:

“Det er godt at få feedback!”

En anden deltager siger:

“Det er rigtig godt at få at vide, hvor mange fejl man har, og hvor man har lavet fejl.”

Flere af de AMU-deltagere, der ikke har fået en detaljeret feedback på deres besvarelse af prøven, er utilfredse hermed, også selvom de bestod prøven. Deltagerne siger bl.a. følgende:

“Det kunne være sjovt at vide, om der var noget i prøven, der ikke var så godt.”

“Det giver ikke mening, hvis man ikke kan få at vide, hvor man har fejl.”

“Det er urimeligt, at man ikke får at vide, hvor man har fejl.”

“Der er manglende læring, når man ikke må få gennemgået prøven.”

“Det kunne være godt med mere feedback – en til en – men det tager jo for meget tid.”

Som det fremgår af det sidste citat, så er der deltagere, der er opmærksomme på, at det kan være for tidskrævende at give deltagerne individuel feedback, men som det også fremgår, er dette et ønske, hvis det er muligt.

3.4 Interview med faglærere

I dette afsnit præsenteres de interviewede faglæreres erfaringer med planlægning og gennemførelse af prøverne.

Det har været (og er) en udfordring for nogle skoler/faglærere at gennemføre prøverne. Der er meget, skolerne/faglærerne har skullet sætte sig ind i for at gennemføre prøver i overensstemmelse med reglerne fra ministeriet, og flere giver udtryk for, at det har være forbundet med en større planlægningsopgave at gennemføre prøverne.

Observationerne og interviewene af faglærerne har vist, at de skoler, der har haft faglærere med i udviklingen af prøverne, har lettet arbejdet med prøver i AMU, da disse faglærere har en rigtig god indsigt i regler, procedurer, muligheder, samt hvordan eventuelle udfordringer kan løses.

I det følgende præsenteres faglærernes erfaringer med prøver i AMU.

Planlægning af uddannelsen, der afsluttes med en prøve

Det fremgår af interviewene med faglærerne, at de stort set alle har oplevet, at planlægning af uddannelsen tog længere tid, fordi der var indført prøver på arbejdsmarkedsuddannelsen.

Det er især ved planlægning og gennemførelse af de praktiske prøver, at faglærerne har oplevet et øget arbejdspress – både i forbindelse med selve planlægningen af prøven og i forbindelse med gennemførelse af prøverne. På alle de tre hold, hvor der blev gennemført praktiske prøver, var det første gang, at faglærerne skulle have deltagere til en praktisk prøve på en arbejdsmarkedsuddannelse. På to af holdene havde skolen ikke erfaringer med at gennemføre prøven, så der var ingen erfaringer, som faglærerne kunne trække på.

En af faglærerne siger:

“Vi har brugt rigtig meget tid på planlægningen. Det gælder ikke kun mig, men også mine kollegaer og min leder. Vi har skullet finde et egnet lokale til gennemførelse af prøven, og vi har skullet finde ud af, hvordan afholdelsen af prøven kunne organiseres i lokalet, så det har taget tid.”

Også efter gennemførelsen af den praktiske prøve forestår der ifølge faglæreren et større arbejde med at revidere detailplanlægningen af prøven, inden næste gang den skal anvendes.

Der er ligeledes faglærere, der har gennemført multiple choice-prøver, der har oplevet, at det har kostet øget forberedelsestid. En af faglærerne fortæller:

“Jeg er ikke vant til at undervise på uddannelsen, så jeg har brugt rigtig meget tid på forberedelsen. Da der nu er prøve på uddannelsen, har jeg også kigget på den for at sikre mig, at jeg kommer rundt om de ting, der indgår i prøven.”

Det er ikke alle skolerne, der har fastlagt procedurer for, hvad faglærerne skal gøre i forbindelse med gennemførelse af prøverne. Nogle af faglærerne har selv skullet finde prøvesættene og prøvebeskrivelserne frem, og der er flere af faglærerne, der ikke har vidst, hvor de skulle finde prøvebeskrivelserne.

Til langt de fleste af arbejdsmarkedsuddannelserne inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg er der udviklet tre forskellige prøvesæt, som den enkelte skole skal anvende på skift. Nogle faglærere har fra skolens administration fået udleveret udprint af det prøvesæt, der skal anvendes på det konkrete hold.

På andre skoler har faglærerne selv skullet finde et prøvesæt og prøvebeskrivelsen. En af faglærerne fortæller:

“Vi skal hente prøvesættet og beskrivelse af prøven på Uddannelsesadministration.dk via skolens login. Det er første gang, vi skal bruge prøven, og vi har endnu ikke udarbejdet en procedure for, hvordan vi skifter mellem prøvesættene, så vi har bare valgt et af prøvesættene.”

Nogle af faglærerne havde haft svært ved at finde prøvebeskrivelsen. Andre faglærere har godt kunnet finde prøvebeskrivelsen og læse den på computerskærmen, men de har haft vanskeligheder med at printe den ud.

Alle de interviewede faglærere har kigget prøven, som AMU-deltagerne skulle løse, grundigt igennem for at sikre sig, at prøven ikke indeholder spørgsmål eller opgaver til faglige temaer, som faglæreren normalt ikke ville have undervist inden for. En af faglærerne fortæller:

“Jeg har læst prøven igennem, inden jeg begyndte at undervise, og det har ligget i baghovedet, at jeg skulle sikre mig at komme rundt om det hele. Det er min kollega, der har kørt kurset tidligere, så jeg har fået hans undervisningsmaterialer, og så har jeg tilføjet og revideret noget for at sikre deltagerne et godt grundlag for at bestå prøven.”

Efter retning og vurdering af prøverne har faglærerne skullet videregive resultaterne til skolernes administration. Det er forskelligt, hvordan skolerne har organiseret dette arbejde. På nogle skoler skal faglærerne lægge dokumenterne i en kuvert og aflevere denne til administrationen, mens faglærerne på en af de andre skoler – udover at udfylde et skema over, hvilke deltagere der har bestået eller ikke bestået prøven – også skal skanne deltagerens besvarede prøvesæt, hvorefter begge dele skal sendes til skolens administration.

Prøvens påvirkning på undervisningen

Ligesom faglærerne har været fokuseret på prøverne i undervisningen, så giver de udtryk for, at AMU-deltagerne også har været det. En af faglærerne fortæller, at deltagerne har stillet mange spørgsmål til den praktiske prøve, de skulle deltage i. Faglæreren fortæller:

“Deltagerne har haft ekstremt meget fokus på prøven gennem uddannelsen. De har hele tiden stillet spørgsmål til prøven. ‘Hvor meget skal vi...? Hvad skal vi kunne til prøven?’ Til gengæld har de også været meget motiverede... De går meget mere til opgaverne og arbejdsteknikkerne, end deltagerne plejer at gøre på denne arbejdsmarkedsuddannelse.”

Som det fremgår af ovenstående citat, har indførelse af en prøve på arbejdsmarkedsuddannelsen betydet, at AMU-deltagerne på holdet er blevet mere aktive i undervisningen og motiverede for at tilegne sig kompetencerne.

Erfaringerne med gennemførelsen af prøven får dog faglæreren til at reflektere over undervisningen på arbejdsmarkedsuddannelsen. Faglæreren siger:

“Prøven skaber dog nogle problemstillinger, i forhold til hvordan vi prioriterer dagene i forhold til målformuleringen. Skal vi bruge dagene på den måde, vi plejer at gøre, eller skal vi opprioritere på nogle områder? Jeg skulle nok have været mere fokuseret på, at undervisningen skulle være praktisk... det er sundt for mig at tænke i det praktiske i stedet for det teoretiske. Der er nok nogle ting, jeg ikke skal gå i dybden med teoretisk næste gang, jeg skal gennemføre uddannelsen.”

Ovenstående udsagn fra faglæreren peger på, at den praktiske prøve kan komme til at blive styrende for undervisningen. For at løse den praktiske prøve inden for den afsatte prøvetid, skal deltagerne have en vis rutine, hvilket kræver flere praktiske øvelser i undervisningen på bekostning af den teoretiske undervisning. Dette ikke mindst for at undgå, at deltagere, der allerede har erfaringer inden for fagområdet, forsætter med at udføre arbejdsopgaverne, som de gjorde før uddannelsen, men at de i prøven anvender de nye metoder og teknikker, de er blevet undervist i på uddannelsen.

En anden faglærer fortæller, at der har været meget fart på i undervisningen, da den virksomhed, som medarbejderne kom fra, havde nogle særlige ønsker til undervisningen. Samtidig har det været et pres, at deltagerne skulle til prøve. Faglæreren siger:

“Vi planlægger meget, vi gerne vil have med i uddannelsen... og så vil vi også gerne tage noget med, som virksomheden har foreslået... En af deltagerne sagde efter gennemførelse af prøven, at den havde fyldt meget, men det synes jeg ikke, at den har... Der har dog været nogle gange, at jeg har måttet stoppe en snak, fordi vi skulle videre for at nå det, der var planlagt, men jeg har ikke sagt til deltagerne, at det var pga. prøven... Jeg har godt kunne mærke, at der var prøve på uddannelsen. Jeg HAR været presset for at nå det hele!”

En anden faglærer taler også, at prøverne lægger et pres på faglærerne. Faglæreren siger følgende om prøverne:

“... det slider på lærerne, at deltagerne skal til prøve. Der er mere pres på læreren, når der er prøve. Jeg har hver morgen taget fat på, hvad det nu er, vi har lært, så vi har fået repeteret det i fællesskab.”

En tredje faglærer fortæller om, hvordan prøven har påvirket undervisningen:

“Ja, det har påvirket min planlægning og gennemførelse... efter den første undervisningsdag kiggede jeg prøven igennem og lavede nogle notater, så jeg sikrede mig, at jeg i undervisningen havde været inde på dét, der var i prøven, selvom jeg ikke kommer specifikt ind på spørgsmålene. Det er svært at undgå at undervise op imod prøven, hvis man som lærer vil give deltagerne rimelige chancer for at bestå... Jeg tænker, at de skal bare ikke dumpe... Jeg valgte også at gennemføre en Kahoot med deltagerne, hvor vi kom ind over de samme temaer, så deltagerne kunne få tjekket deres viden af.”

Der er dog andre faglærere, der fortæller, at det ikke er styrende for deres undervisning, at deltagerne skal til prøve. En af faglærerne siger:

“Nej, jeg synes ikke, at det har været styrende for undervisningen, at deltagerne skulle til prøve... Det kræver tid for deltagerne at nå at lære det og forholde sig til det – og så skal der også være tid til en prøve. Jeg har haft travlt! Jeg har dog haft bedre tid til undervisningen på dette hold end på de to foregående hold på den samme uddannelse, fordi der har været færre deltagere på dette hold. Generelt er undervisningstiden lidt presset af, at der skal afsættes tid til prøven.”

En anden faglærer, der underviser på en arbejdsmarkedsuddannelse med en praktisk prøve, siger:

“Vi gør det samme, som vi plejer at gøre på uddannelsen, selvom der nu er en prøve. Vi skal dog have styr på meget mere, fordi der skal afholdes en prøve.”

Faglærernes udsagn peger på, at prøven i større eller mindre grad påvirker undervisningen, om ikke andet så fordi der skal afsættes noget af undervisningstiden til gennemførelse af prøven.

Prøvernes udformning og kvalitet

Faglærernes vurdering af prøvernes udformning og kvalitet er, at de fungerer godt. I nogle af multiple choice-prøverne er der dog spørgsmål og/eller svar, som faglærerne ikke er helt tilfredse med.

To af faglærerne har selv bidraget til udvikling af de multiple choice-prøver, der blev anvendt på holdene, men gennemførelse af prøverne med AMU-deltagerne viste faglærerne, at der er behov for at ændre nogle spørgsmål/svar.

I det ene tilfælde er der behov for ændringer, fordi der er to af svarmulighederne til et spørgsmål – og ikke kun ét af svarene – der kan tolkes som korrekt af AMU-deltagerne. Faglæreren siger:

“Der er et par af spørgsmålene, der bør ændres. Da jeg var med til at lave dem, var det indlysende, at vi tænkte, at uddannelsen var målrettet en særlig gruppe af virksomheder, men nu er der også kommet andre grupper af virksomheder, der er interesserede i den samme uddannelse, og så passer spørgsmålene ikke til dem.”

Faglæreren peger desuden på, at der løbende sker nogle ændringer i arbejdsmetoder m.m. ude i virksomhederne, hvilket betyder, at der sker ændringer i det, deltagerne skal lære på arbejdsmarkedsuddannelsen. Faglæreren peger på, at der er behov for løbende at ændre både de kompendier, der anvendes i undervisningen, og udformningen af prøven til arbejdsmarkedsuddannelsen.

Der har været enkelte af spørgsmålene i multiple choice-prøverne, som nogle af faglærerne ikke synes er relevante set i forhold til AMU-målformuleringen. En af faglærerne siger:

“Jeg har ændret undervisningen for at tilgodese, at deltagerne kan besvare de spørgsmål, som jeg ellers ikke ville have undervist i, fordi jeg ikke synes, at det er en del af pensum... Der er f.eks. et spørgsmål om noget udstyr, som vi slet ikke bruger mere, men jeg har fundet udstyret frem, for at deltagerne kan se det inden prøven.”

En anden faglærer siger:

“Der er spørgsmål og svar, som jeg ikke synes er gode. Alle deltagerne bestod i dag, men sidste gang var der to, der ikke bestod... Det var godt, at de bestod i dag, men jeg er skuffet over, at der er flere af deltagerne i dag, der ikke har kunnet svare på nogle specifikke spørgsmål, som jeg har gjort så meget ud af i undervisningen, og hvor jeg også fandt på en huskeregel, som kunne hjælpe dem.”

De fleste faglærere giver udtryk for, at selve sværhedsgraden af prøverne er passende.

En af faglærerne siger:

“Sværhedsgraden af multiple choice-prøven er ok. Det kunne også godt have været en praktisk prøve, der var til uddannelsen. Hvis der var en praktisk prøve, så ville der skulle bruges meget tid på forberedelse til f.eks. at indbygge fejl og mangler... og til oprydning bagefter, men det kunne også blive en god prøve.”

Som det fremgår, så synes faglæreren, at multiple choice-prøvens sværhedsgrad er passende, og at der også godt kunne have været en praktisk prøve til den samme arbejdsmarkedsuddannelse, men at det ville betyde, at der skulle bruges mere tid på planlægning, gennemførelse og oprydning efter prøven.

Tilfredsheden med de praktiske prøver er høj, hvilket især hænger sammen med, at prøveformen i høj grad afspejler de praksisorienterede AMU-målformuleringer.

En af faglærerne siger følgende om en af de praktiske prøver:

“Det er lidt tidsrøvende at gennemføre prøven, men den er god... den fungerer godt.”

Faglærerne giver udtryk for, at det er en stor hjælp i deres vurdering af deltageres kompetencer, at der er udarbejdet bedømmelseskemaer, der udspecificerer det maksimale antal point i forhold de forskellige kompetencer, som deltagerne skal vise, at de har tilegnet sig. En af faglærerne siger:

“Det er rart med pointene... vi får fokus på, hvor meget det skal tælle ned, når deltagerne ikke har kompetencerne. Måske skal vi drøfte det i lærergruppen, så vi får en fælles forståelse af, hvor meget hvilke fejl skal tælle ned. Hvor meget skal det f.eks. tælle ned, hvis deltagerne anvender et redskab fremfor et andet, der er mindre hensigtsmæssigt?”

Den samme faglærer fortæller, at det er en fordel, at der er indført prøve på arbejdsmarkedsuddannelsen. Faglærerne siger:

“Tidligere har det også været sådan, at jeg med elever med fravær ikke har kunnet se, om de kunne det, som de skulle. Det kan jeg nu, hvor der er en prøve, og det er godt, for så står man ikke i det dilemma.”

Gennemførelse af prøverne

De interviewede faglærere synes, at gennemførelsen af prøverne gik godt. Den mest udfordrende af de praktiske prøver, der blev gennemført i hold med tre deltagere til en 20 minutters prøve samtidigt, gik også godt, selvom det var lidt hektisk. Faglæreren siger:

“I forhold til forventningerne gik det godt. Det var faktisk ok, selvom deltagerne skulle arbejde i tre forskellige rum for at udføre prøven... Der var tilstrækkelig mulighed for at se dem udføre opgaverne... Det var lidt udfordrende, da de tre deltagere samtidigt skulle arbejde i det samme rum, for der blev lidt knebent med plads... Måske kan vi fjerne nogle af de ting, der står i lokalet, næste gang vi skal have prøve.”

Ved gennemførelsen af de første af de praktiske prøver var faglærerne ret tavse. De informerede deltagerne om prøven, og bad dem gå i gang med opgaverne.

Faglærerne fandt dog hurtigt ud at, at de godt kunne kommunikere med deltagerne under prøven. En af faglærerne siger:

"Jeg var meget tavs ved de første prøver. Det var godt at kommunikere mere med deltagerne, da vi havde talt om, at det ville være i orden."

En anden faglærer siger om gennemførelsen af en praktisk prøve:

"Jeg havde travlt med at holde øje med det hele under prøven."

De faglærere, der havde AMU-deltagere til multiple choice-prøver, oplevede det som uproblematisk at gennemføre prøverne. En af faglærerne besluttede, at alle deltagerne skulle blive siddende i lokalet, selvom de var færdige med at besvare spørgsmålene. Faglæreren fortæller:

"Afviklingen gik ok, og deltagerne var meget disciplinerede. Jeg vurderede, at det ville give for meget uro, hvis de skulle gå efterhånden, som de blev færdige med prøven. Jeg valgte også, at prøven først stoppede efter de afsatte 15 minutter, for så er der ikke nogen, der kan komme og sige, at de ikke fik den fulde tid – eller at de blev forstyrret af dem, der gik."

Faglæreren var usikker på, om alle deltagerne kunne bestå prøven, for det var faglæreren oplevelse, at der var nogle af deltagerne, der ikke havde gjort sig umage i undervisningen. Faglæreren fortæller:

"Der var nogle stykker, hvor jeg godt kunne være i tvivl om, hvorvidt de kunne bestå prøven, fordi de havde lidt svært ved det og virkede usikre, men de bestod jo allesammen... Det undrer mig, at de ikke har taget det mere alvorligt. I dag var der 3-4, der kom for sent til undervisningen. Jeg har været meget striks – også i undervisningen, hvor jeg har sagt til dem, at de ikke skal bruge mobiltelefonerne i undervisningstiden..."

Alle deltagerne på arbejdsmarkedsuddannelsen bestod prøven.

På to af de øvrige arbejdsmarkedsuddannelser havde faglærerne ligeledes en forventning om, at det ikke ville være alle deltagerne, der kunne bestå prøverne, hvilket også viste sig at være tilfældet.

På det ene hold, der deltog i en multiple choice-prøve, var der tre deltagere, der ikke bestod prøven.

På det andet hold med en praktisk prøve var der én af deltagerne, der ikke bestod. Faglæreren havde dog ikke forventet, at det ville være dén deltager, der ikke bestod prøven. Faglæreren siger:

“Der var jo én af deltagerne, der ikke bestod prøven.... Hun har været fraværende pga. sygdom... Jeg troede, at hun var dygtigere, end hun var... Jeg kunne også forstå på de andre deltagere, at hun har haft svært ved det..., men jeg har ikke set det i undervisningen.”

Feedback til deltagerne

De fleste af de interviewede faglærerne var forud for afholdelsen af prøven indstillede på, at feedbacken til deltagerne udelukkende ville bestå i, at deltagerne ville få besked på, om de havde bestået prøven eller ej. En af faglærerne fortæller:

“Jeg har fortalt deltagerne, at der var test på uddannelsen til sidst, og at de individuelt ville få svar på, om de var bestået eller ikke bestået, men at jeg ikke ville komme ind på, hvad der var rigtigt og forkert i deres besvarelse.”

Faglæreren endte dog med at give deltagerne en fælles besked om prøveresultatet, da alle deltagerne på holdet bestod prøven. Det samme var tilfældet på flere af de andre hold. En anden faglærer siger:

“De fik jo en fælles feedback på prøveresultatet, men hvis der var nogen, der ikke var bestået, så tænker jeg, at man skal trække dem til side, men så vil det jo alligevel være tydeligt, hvem der ikke har bestået. Jeg har ikke fundet en god løsning endnu.”

På to af holdene fik deltagerne en individuel tilbagemelding på, hvor mange point de havde opnået i prøven. På det ene hold var der blevet gennemført en praktisk prøve, mens der på det andet hold var gennemført en multiple choice-prøve.

Faglæreren fra holdet, der deltog i en multiple choice-prøve, fortæller, at deltagerne først fik en fælles besked om, at de alle havde bestået prøven. Faglæreren fortæller:

“Jeg ville aldrig have givet dem en fælles besked i undervisningslokalet, hvis der var en af deltagerne, der ikke var bestået... det var SÅ tydeligt, at de blev lettede over, at de havde bestået. De var måske ikke så ligeglade med resultatet, som de gav udtryk for.”

Efterfølgende fik deltagerne et tilbud om individuel feedback på, hvordan de havde klarret prøven. Faglæreren siger:

“Det fungerede godt at tage dem ind enkeltvis. De fik jo at vide, hvor mange point de havde fået, og jeg kunne se, at det betød rigtig meget for dem... De vil ikke indrømme, hvor meget det betyder for dem at bestå. Det er vigtigt for dem at få en tilbagemelding, så derfor fortalte jeg dem også, inden for hvilke emner de havde lavet fejl... også selvom der ikke er nogen af dem, der skal til omprøve... Det betyder ALT for dem at få feedback.”

Den individuelle feedback til deltagerne har således stor betydning for deltagerne, men flere af faglærerne peger på, at det kan være svært at få tid til den individuelle feedback.

Erfaringer med prøver i AMU ved fjernundervisning

Som følge af coronaepidemien, der i marts 2020 lukkede erhvervsskolernes muligheder for at gennemføre arbejdsmarkedsuddannelser med fysisk tilstedeværelse, besluttede nogle af skolerne sig for at gennemføre nogle af arbejdsmarkedsuddannelserne inden for rengøringservice ved hjælp af fjernundervisning. Som led i undervisningen har deltagerne gennemført prøverne til arbejdsmarkedsuddannelserne.

Interview med fire skoler, der har gennemført arbejdsmarkedsuddannelser som fjernundervisningen i foråret 2020, viser, at ingen af dem på forhånd havde erfaringer med at gennemføre fjernundervisning inden for rengøringservice. Udover planlægning af fjernundervisningen skulle skolerne også forholde sig til, hvordan de kunne gennemføre prøverne til arbejdsmarkedsuddannelserne.

Arbejdsmarkedsuddannelser med fjernundervisning

Interview med faglærere fra fire skoler viser, at alle skolerne har erfaringer med at gennemføre arbejdsmarkedsuddannelsen 49349 *Grundlæggende rengøringshygiejne*, der har en varighed på 1 dag, som fjernundervisning.

Én af skolerne har desuden erfaringer med fjernundervisning på følgende to arbejdsmarkedsuddannelser:

- 49360 Måling og vurdering af rengøringskvalitet (varighed: 4 dage)
- 49368 Service i rengøringsarbejdet (varighed: 2 dage)

Én af de andre skoler har fået erfaringer med at gennemføre følgende to arbejdsmarkedsuddannelser som blended learning⁴:

- 49352 Rengøringsudstyr og -metoder (varighed: 4 dage, heraf 2 dage med fjernundervisning og to dage med tilstedeværelsesundervisning)
- 49354 Hospitalshygiejne (varighed: 2 dage, heraf 1 dag med fjernundervisning og 1 dag med tilstedeværelsesundervisning)

Deltagerne i de to arbejdsmarkedsuddannelser har først deltaget i prøverne i forbindelse med tilstedeværelsesundervisning, der er gennemført efter ophævelsen af coronarestriktionerne.

Anvendelse af digitale platforme

Tre af de fire skoler, der har deltaget i interview, har brugt en digital platform til gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelser som fjernundervisning.

Den fjerde skole gennemførte fjernundervisningen ved at sende undervisningsmaterialer, PowerPoint-oplæg, opgaver/øvelser og prøven til deltagerne på mail. Der blev ikke gennemført onlineundervisning, hvor faglæreren f.eks. præsenterede faglige oplæg, men faglæreren var til rådighed for deltagerne hele dagen på mail og telefon.

De tre skoler, der gennemførte onlineundervisning, brugte følgende tre forskellige digitale platforme:

- Microsoft Teams
- Moodle
- Zoom.

Når skolerne gennemfører fjernundervisning, er det typisk meget forskelligt it-udstyr, deltagerne sidder med, og dette kan skabe udfordringer i forhold deltagerens anvendelse af de digitale platforme. Én skole har oplevet, at en gruppe af medarbejdere fra en arbejdsplads kun havde én fælles computer til rådighed, mens en anden skole har oplevet, at én af deltagerne havde problemer med at komme på Multitest, som deltagerne skulle tilgå for at gennemføre prøven til arbejdsmarkedsuddannelsen.

For at forebygge eventuelle it-udfordringer ved fjernundervisningen havde skolerne på forhånd informeret deltagerne om, hvilke krav fjernundervisningen stillede til deltagerne. En af skolerne har udarbejdet et dokument, som beskriver, hvilke krav fjernundervisningen stiller til deltagerne. Dokumentet ligger på skolens website, så deltagerne kan se det allerede inden tilmelding til arbejdsmarkedsuddannelsen. Se dokumentet på næste side

⁴ Kombination af fjernundervisning og tilstedeværelsesundervisning

Krav til udstyr m.m.

Før du deltager i fjernundervisning hos AMU-Fyn skal du vide, at:

- Vi anvender Microsoft Teams som online platform (**demovideo om Microsoft Teams**)
- Du skal have adgang til internet
- Du har brug for en PC med højttaler – og gerne kamera
- Du **til enkelte kurser** har brug for Word eller andet skriveprogram, som kan læse worddokumenter, og hvor du kan skrive og sende tekstfiler til din underviser.
- Du **til enkelte kurser** skal anvende NemID ved den afsluttende prøve.
- Vi har brug for dit telefonnr. og din mailadresse ved tilmeldingen til kurserne.

Skolen har desuden sikret sig, at deltagerne kunne komme på Teams inden uddannelsens start. En faglærer fortæller:

“Vi har fået vores deltagere til at prøve at gå på Teams dagen før, så vi var sikre på, at det fungerede, når vi skulle i gang med undervisningen, og så vi ikke spildte tid på at få teknikken til at fungere.”

Faglæreren fra den skole, der ikke har gennemført onlineundervisning ved hjælp af en digital platform, fortæller, at mange af deltagerne har haft it-udfordringer. Faglæreren siger:

“Deltagerne har haft mange it-spørgsmål undervejs, og derfor er vi glade for, at vi ikke har kørt online-undervisning ved hjælp af f.eks. teams, for så ville der nok være mange flere, der havde problemer... De første 14 dage, hvor vi forberedte fjernundervisningen, overvejede vi at bruge Teams, men det blev for bøvet og med for mange tekniske udfordringer, så det gik vi væk fra igen.”

Fjernundervisningen på skolerne har bl.a. bestået i følgende aktiviteter:

- Præsentation af faglærerne og deltagerne
- Onlinedialog med lyd og kamera
- Oplæg fra faglærerne, bl.a. med videoklip til at demonstrere praktiske øvelser
- Deltagernes selvstændige læsning af kompendier
- Præsentation af opgaver, deltagerne skulle arbejde med
- Selvstændigt arbejde med opgaver, som skulle sendes til faglærerne på mail
- Gruppearbejde, f.eks. i “Break Out Rooms i Microsoft Teams”
- Dialog, når deltagerne har besvaret deres opgaver/øvelser
- Introduktion til og gennemførelse af prøven til arbejdsmarkedsuddannelsen.

En af faglærerne fortæller:

“Vores deltagere har skulle gennemføre gruppearbejde i Break Out Rooms, der er en funktion på Teams. Som lærere kan vi enten sammensætte grupperne, eller programmet kan gøre det automatisk. Mens deltagerne arbejder, kan vi 'besøge' grupperne, så vi kan se og høre, hvad de taler om. ”

På én af skolerne skulle alle deltagerne have computerens kamera tændt i undervisningstiden, mens dette ikke var et krav på en anden skole, og derfor var det kun ca. halvdelen af deltagerne, der havde kameraet tændt. På den tredje skole anvendte deltagerne ikke kamera, men faglærerens kamera var tændt, så deltagerne kunne se faglæreren. På den fjerde skole blev der ikke anvendt onlineundervisning.

Faglærerne fortæller, at det har været et stort arbejde at forberede undervisningen samt at gennemføre prøven. De fortæller dog også, at de har haft gode erfaringer med fjernundervisningen, og at de løbende har justeret programmet for undervisningen samt redigeret i oplæggene for at støtte deltagernes læreproces bedst muligt. En af faglærerne siger:

“Der skal være helt faste aftaler om, hvornår man er på, og hvornår man arbejder selvstændigt med opgaver. Opgaverne skal præsenteres tydeligt, f.eks. 'Du skal læse og besvare... Du skal se filmene, der er link til herunder. Du skal aflevere senest kl. xx.”

En faglærer fra den skole, der ikke har kørt onlineundervisning via en digital platform, men udelukkende anvendt kommunikation med deltagerne via e-mails og telefon, fortæller:

“Det har været en stor succes med fjernundervisning – og hårdt, når der har været 18-20 deltagere på holdene, og telefonen har kimet, og der er tikkede mails ind hele tiden... Vi synes selv, at det har fungeret godt, også selvom vi har haft usikre deltagere, som vi har måttet berolige. Det er fint, at det er gennemført uden onlineundervisning, for det ville have gjort dem mere nervøse, at de skulle kunne anvende teknikken. De er usikre nok i forvejen. Man skal være lidt af en psykolog, for der er mange af deltagerne, der samtidig er usikre på deres fremtid... om de kommer tilbage til arbejdet... om de bliver fyret osv.... Der har været nogle udfordringer med nogle af vores tosprogede deltagere, som havde vanskeligheder med at læse og forstå undervisningsmaterialerne, og de skulle nok ikke have været på denne uddannelse med fjernundervisning. ”

En anden faglærer fortæller om den læreproces, som faglærerne har været igennem:

“Det er helt vildt, hvad denne coronatid har givet af udvikling i forhold til fjernundervisning. Normalt ville dette tage 5 år på skolerne, men nu har vi lært det på ingen tid. I dag ved man, hvad Teams er. Det er godt gået!”

En tredje faglærer fortæller:

“Vi har ikke arbejdet med det før... vi er blevet kastet ud i det pga. corona, og så har vi øvet os på hinanden. Vi har også anvendt zoom til ugentlige møder i afdelingen.”

Faglæreren fortæller endvidere, at det kan være vanskeligt at gennemføre nogle af arbejdsmarkedsuddannelserne via fjernundervisningen. Faglæreren siger:

“Når et fag er meget praktisk, er det måske kun noget af kurset, der kan gennemføres som fjernundervisning. Det er en ulempe, at vi ikke kan se, hvordan de styrer deres bevægelser... ergonomi. Det er ikke optimalt... Vi har brugt Thinklink, som kan kobles ind i Zoom ligesom en film. På den måde kan man f.eks. vise, hvordan en rengøringsmaskine fungerer... f.eks. hvilke knapper man skal trykke på osv. – og deltagerne kan se den igen og igen. Det er en meget grundig gennemgang.”

Faglærerne på alle fire skoler fortæller desuden, at deltagerne har udtrykt stor tilfredshed med at deltage i fjernundervisning. Deltagerne har desuden været fagligt engagerede og aktive i undervisningen.

Prøver i AMU

Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat har oprettet prøverne til arbejdsmarkedsuddannelserne i programmet Multitest, som alle skolerne har mulighed for at anvende.

De tre skoler, som brugte en digital platform til gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelserne, har gennemført prøverne til arbejdsmarkedsuddannelserne ved anvendelse af Multitest. Der var ingen af skolerne, der hidtil havde anvendt Multitest til AMU-prøverne inden for rengøringservice, så det krævede ekstra forberedelsesarbejde for faglærerne.

En faglærer fra en af skolerne fortæller:

“Der var forskellige it-udfordringer i forhold til at få Multitest i gang. Skolens administration og kursusadministrationen havde ikke kendskab til programmet, og de kunne ikke overskue det, så vi måtte selv klare det med hjælp fra en faglærer fra et andet uddannelsesområde, hvor de allerede brugte Multitest.”

Deltagerne i prøverne blev ved tilmeldingen til arbejdsmarkedsuddannelserne informeret om, at de skulle deltage i en prøve, og hvornår prøven ville blive gennemført. Der er kun én af de tre skoler, der har anvendt Multitest, der har haft udfordringer med at hjælpe én enkelt deltager til at gennemføre prøven, men det lykkedes den efterfølgende dag.

Faglærerne har været glade for at anvende Multitest. En af faglærerne siger:

“Det har været en god oplevelse af anvende Multitest, når man først har fundet ud af, hvordan det fungerer, for det er jo smart, at retningen foregår automatisk, og vi sparer også arkiveringsarbejdet af prøvesættene efterfølgende... Det er også rigtig godt, at testen er randomiseret, så der ikke er deltager, der sidder med helt de samme prøvesæt. På denne måde undgår vi også at skulle vælge mellem de tre prøvesæt⁵, hvilket kan være svært at håndtere... Bagefter kan man se, hvad deltageren har haft svært ved, og man kan fortælle deltageren, der ikke har bestået prøven, hvad de skal læse op på, inden de går til omprøve.”

Én af de fire skoler, der har deltaget i interview om fjernundervisningen, har gennemført prøven ved at sende en PDF-udgave af et prøvesæt ud til deltagerne, umiddelbart inden deltagerne skulle gennemføre prøven. Efterfølgende skulle deltagerne returnere prøven til faglæreren. Faglæreren fortæller:

“Prøven er sendt ud i et PDF-format for at sikre, at deltagerne ikke rettede i selve prøven... Deltagerne har kunnet sende besvarelsen på alle mulige måde: I en mail med oplistning af svarene, fotos af det besvarede prøveark, skrevet svarene i et word-dokument, sms etc. Vi har gemt alle former for besvarelser, så vi har dokumentationen, uanset hvordan deltagerne har svaret.”

Ved prøver, der gennemføres som led i fjernundervisning, skal skolen være opmærksom på, hvordan det kan understøttes, at besvarelsen af prøven er deltagerens selvstændige besvarelse. Hvis den konkrete prøve er uden hjælpemidler, skal det desuden sikres, at deltageren ikke benytter hjælpemidler.

Én af metoderne til at sikre, at deltageren ikke får hjælp til bevarelse af prøven kan være at kræve, at alle deltagere i prøven har deres kamera på computeren tændt.

⁵ Der er udviklet tre prøvesæt A, B og C til arbejdsmarkedsuddannelserne, og det er skolerne/faglærernes ansvar, at prøvesættene anvendes på skift.

3.5 Interview med virksomhedsledere

I dette afsnit præsenteres de interviewede virksomhedslederes forståelse af og holdninger til indførelse af prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne.

Der er gennemført interview med ledere fra fem virksomheder; heraf er de to offentlige virksomheder, mens de tre er private virksomheder. Tre af virksomhederne beskæftiger medarbejdere inden for rengøringservice, én virksomhed beskæftiger medarbejdere inden for vagtservice og én virksomhed beskæftiger medarbejdere inden for ejendoms-service.

Hertil kommer interview med frisørmestre, som enten arbejder alene i deres salon, eller som kun har ansat ganske få medarbejdere, og som deltog i en af de arbejdsmarkedsuddannelser, der blev gennemført observationer og interview på.

I det følgende præsenteres lederne holdninger til prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne.

Information om prøver i AMU

Flere af interviewpersonerne fortæller, at de allerede inden gennemførelse af arbejdsmarkedsuddannelsen vidste, at der var indført prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne.

Når der har været et samarbejde mellem virksomhederne og skolen forud for medarbejdernes deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser, så er virksomhedslederne i denne forbindelse blevet orienteret om prøven.

En af de interviewede ledere havde på forhånd kendskab til, at der var indført prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne, fordi hun er medlem af et Lokalt Uddannelsesudvalg på en skole.

En anden leder har fået kendskab til prøverne gennem en af sine medarbejdere. Lederen fortæller:

“Jeg har kun fået det at vide via en medarbejder, der har deltaget i AMU med prøve i efteråret. Nu har den medarbejder, der deltager i AMU nu, også ringet hjem og fortalt, at de har været til prøve... Det er en overordnet leder, der har stået for tilmeldingen, så jeg ved ikke, om lederen i forbindelse med tilmeldingen blev orienteret. Vores medarbejder blev tilmeldt til uddannelsen en torsdag og startede på uddannelsen den efterfølgende mandag, så hun nåede nok ikke at få et tilmeldingsbrev, hvor det måske stod, at der var en prøve på arbejdsmarkedsuddannelsen.”

Selvom flere af de interviewede ledere ved, at der er indført prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne, så har de fleste af lederne ikke indsigt i medarbejdernes muligheder for at gå til omprøve eller tage uddannelsen en gang til, hvis de ikke består prøven. Når lederne bliver orienterede om disse muligheder i forbindelse med deltagelse i interview, giver de udtryk for, at de vil opfordre medarbejderne til benytte sig heraf. En af lederne siger desuden:

“Hvis der er nogen af vores medarbejdere, der ikke består en prøve, så vil jeg da prøve at lære dem op, så de kan blive bedre, inden de skal til prøve igen.”

En leder fra en af de private virksomheder hørte først om prøver i AMU, da medarbejderen kom tilbage på arbejdspladsen efter deltagelse i den arbejdsmarkedsuddannelse, hvor der var gennemført observationer og interview af deltagerne i forbindelse med prøveafholdelsen. Et par af de selvstændige frisørmestre, der selv deltog i en arbejdsmarkedsuddannelse, hørte først om prøven, da de mødte op på uddannelsens første dag.

Positivt med prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne

Alle interviewpersonerne – på nær nogle af frisørmestrene – er positive over for indførelse af prøver i AMU. Lederne peger blandt andet på, at prøverne bidrager til at dokumentere, at medarbejderne rent faktisk har tilegnet sig de kompetencer, som det forventes ved deltagelse i uddannelsen.

En af lederne siger:

“Det er kun positivt. Jeg blev glad, da jeg fandt ud af, at der var kommet prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne. Tidligere har jeg selv været på AMU uden prøver, og det giver ikke så meget mening. Det er vigtigt, at medarbejderne har lært det, de skal, når de har været på uddannelse, og jeg kan forstå på min medarbejder, at der er nogle, der har svært ved at bestå... Det er rart, at der er nogle eksamener på AMU.”

Som det fremgår af citatet, er lederen opmærksom på, at der kan være nogle af medarbejderne, der ikke består prøverne, men ifølge lederen må det være en naturlig konsekvens af indførelse af prøverne, at der er nogle, der ikke består.

Når nogle af frisørmestrene giver udtryk for, at det ikke er af værdi for dem, at der er indført prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne, så hænger det sammen med, at frisørerne hele tiden bliver vurderet af deres kunder. Derfor synes frisørmestrene, hverken at det har betydning for dem selv eller for deres medarbejdere, om de består en prøve på arbejdsmarkedsuddannelsen.

En af frisørmestrene siger:

“Vi bliver bedømt hele tiden af vores kunder, så vi behøver ikke at gå til prøve for at bevise vores værd. Det bliver nok heller ikke frivilligt fremadrettet, om vi vil gå til prøve... Jeg er selvstændig... Mine kunder ved godt, at jeg går på uddannelse to gange om året, og vi deler det også på de sociale medier.”

Nogle af de øvrige interviewede ledere peger på, at indførelse af prøverne øger arbejdsmarkedsuddannelsernes omdømme, og at prøverne kan øge medarbejdernes lyst til at lære, fordi de ved, at de kun kan få et AMU-uddannelsesbevis, hvis de har bestået prøven. Dermed kan prøverne ifølge lederne også være med til at bidrage til at øge deres medarbejders stolthed ved arbejdet. En af lederne siger:

“Det kan højne stoltheden ved arbejdet... at se det som et fag og ikke bare et arbejde. Nu kan man ikke bare lade som om, at man hører efter, og så gå med kursusbeviset uden at få noget ud af undervisningen. Det kunne man før, for det har jeg selv oplevet, når jeg har deltaget i AMU... Det er helt klart positivt, at der er prøver.”

De interviewede ledere siger bl.a. følgende om prøver i AMU:

“Jeg synes, at det er en god idé, for test gør det en lille smule mere alvorligt at deltage i AMU. Det skærper deltageres læringslyst. Det stiller nogle anderledes krav til medarbejderne, når de deltager i AMU, hvor de skal til test. Det højner AMU, at der er kommet test... det højner standarden af AMU.”

“Det højner niveauet, at der er indført prøver. Det gør, at medarbejderne nok hører bedre efter... de giver den lige en ekstra tand, når de ved, at de skal til prøve, så jeg synes, at det er fantastisk idé... Jeg er stor tilhænger af det.”

“Det giver meget mere pondus omkring AMU, når der er prøver, så det er en god vej at gå.”

Lederen peger desuden på, at der på virksomheden er en lokalaftale om, at deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser giver mere i løn, og at det derfor også er centralt, at deres medarbejdere har tilegnet sig de kompetencer, der er hensigten. Lederen siger bl.a.:

“For os som arbejdsgivere, så handler det jo også om, at vi har nogle lokalaftaler på arbejdspladsen, som betyder, at medarbejdere, der deltager i en række arbejdsmarkedsuddannelser, stiger i løntrin. Hvis det skal give mening for os, så er det vigtigt, at deltagelse i uddannelse giver værdi for os, og derfor er det godt, at vores medarbejdere skal bestå prøver for at få et bevis på uddannelsen.”

En leder peger desuden på, at det er vigtigt for virksomheden, at de over for deres kunder kan dokumentere, at deres medarbejdere har tilegnet sig nye kompetencer. Lederen siger:

“Det er vigtigt, at vi kan dokumentere, at vores medarbejdere har lært det, de har brug for, når de skal løse arbejdsopgaverne... det er vigtigt, at de ved, hvad de har med at gøre, hvis der kommer nogle klager, skal vi kunne dokumentere, at vi ikke har gjort fejl – hvis dette altså er tilfældet.”

Medarbejderne kan føle sig udfordret af prøver i AMU

De interviewede ledere giver udtryk for, at de erkender, at der vil være nogle af deres medarbejdere, der føler sig udfordret af, at de skal deltage i en prøve ved afslutning af en arbejdsmarkedsuddannelse.

En af de interviewede ledere siger:

“Der vil nok være nogle af vores medarbejdere, der vil blive en smule nervøse, når de får at vide, at der er prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne. Det vil dog nok hjælpe, at vi på forhånd har fortalt dem, at de skal til en prøve, så de ikke først får det at vide, når de starter på uddannelsen.”

En anden leder siger:

“Det er fint nok med en prøve. Det er jo ikke en professoreksamen, men der skal alligevel nok være nogen af medarbejderne, der stivner lidt, når de får at vide, at de skal til prøve.”

Andre ledere peger på, at nogle af deres medarbejdere nok ikke har lyst til at deltage i prøverne, og at der nok også er nogle af medarbejderne, der vil sige, at de ikke vil deltage i en prøve. Lederne siger bl.a.:

“Der vil nok være nogle af vores medarbejdere, der vil sige, at de ikke vil til prøve.”

“Det kan ikke undgås, at det vil påvirke nogle medarbejdere negativt, at der er prøver. ... Der VIL være nogle, der siger, at de ikke har lyst til det.”

Lederne siger, at det er vigtigt, at virksomhederne “sælger” arbejdsmarkedsuddannelserne med prøver til medarbejderne på den rigtige måde, så deltagerne forstår hensigten.

En af lederne siger:

“Arbejdsmarkedsuddannelserne skal give værdi for os som arbejdsgivere, og de skal også give medarbejderne værdi... de skal reelt lære noget.”

Nogle ledere giver udtryk for, at det ikke nytter at presse alle medarbejdere til at deltage i arbejdsmarkedsuddannelser – med eller uden prøve – hvis de ikke vil.

Omvendt er der også ledere, der fortæller om medarbejdere, der har taget godt imod prøverne. En af lederne siger:

“Indtil nu har vi fået positive meldinger fra medarbejderne på, at der indføres test... De synes, at det vil være godt med test... det kan især være fint med praktiske prøver.”

Nogle af lederne fortæller, at de har overvejet, hvordan de skal håndtere det, når der er medarbejdere, der ikke består prøven. En af lederne siger:

“Der er ikke nogen af vores medarbejdere, der bliver fyret, fordi de ikke består testen. Der skal ikke være et umenneskeligt pres...”

Lederen er opmærksom på, at der kan være medarbejdere, der frygter, at de bliver afskediget, hvis de ikke består en prøve til en arbejdsmarkedsuddannelse, og at det derfor er vigtigt at få dette meldt ud til medarbejderne. Omvendt vil lederen opfordre medarbejdere til at gå til omprøve eller at tage uddannelsen en gang til, hvis de ikke består prøven.

En anden leder siger følgende om medarbejdere, der ikke består prøven til en arbejdsmarkedsuddannelse:

“Der vil være nogle, som ikke består, og det er noget, man skal forholde sig til. Skal de deltage i arbejdsmarkedsuddannelsen en gang til?”

Samtidig er der ledere, der peger på, at det er vigtigt, at skolen sørger for, at deres medarbejdere får hjælp til at gennemføre prøverne, hvis de har læseudfordringer. En af lederne siger:

“Man skal stadig huske at give hjælp til disse prøver. En del af medarbejderne er ordblinde... der er mange, der har siddet bagerst i klassen. Det kan være en udfordring for dem alene at skulle deltage i uddannelse, og det er en endnu større udfordring, når der også er test på uddannelserne... de kan let få en oplevelse af, at nu kan de heller ikke udføre arbejdet mere, hvis de ikke kan klare en test.”

4. Erfaringer og opmærksomhedspunkter

I dette kapitel beskrives først erfaringerne med de to prøveformer, der er anvendt ved prøver i AMU inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg.

Efterfølgende beskrives en lang række opmærksomhedspunkter i relation til prøver i AMU. Opmærksomhedspunkterne tager udgangspunkt i såvel de gennemførte observationer og de gennemførte interview med AMU-deltagere, faglærere og virksomhedsledere.

4.1 Erfaringer med de to prøveformer

I dette afsnit kommer en opsummering af erfaringerne med de to prøveformer, der anvendes inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg. Opsummeringen bygger både på observationer på de otte AMU-hold og på de gennemførte interview.

Multiple choice-prøver

Det er forholdsvis enkelt for skolerne/faglærerne at gennemføre multiple choice-prøver: Prøvesættene skal printes ud, prøven skal gennemføres, prøverne skal rettes⁶, og AMU-deltagerne skal have en feedback på, om de har bestået prøven.

Prøvetiden på de arbejdsmarkedsuddannelser, hvor der er anvendt multiple choice-prøver, er 15-30 minutter. Især på nogle af de prøver, der har en prøvetid på max. 30 minutter, var langt de fleste deltagere færdige med prøven mange minutter før prøvetidens udløb.

Det skaber en vis usikkerhed hos nogle faglærere, at AMU-deltagerne skal til en prøve med spørgsmål og fastsatte rigtige svar til hvert spørgsmål, da det forudsætter, at faglærerne har undervist i præcis de fakta/begreber/temaer, der stilles spørgsmål i, og at de har den samme forståelse af, hvad de rigtige svar er, som de faglærere der har udviklet prøverne.

De faglærere, der har udviklet spørgsmål og svar, har arbejdet meget systematisk for at "omsætte" AMU-målformuleringerne til konkrete spørgsmål, men der kan alligevel være andre faglærere, der mener, at der er spørgsmål, der ikke rammer det centrale indhold i målformuleringerne.

⁶ På ingen af de hold, hvor der er gennemført observationer, er der anvendt digitale prøver i Multitest. Ved anvendelse af de digitale prøver, skal faglærerne ikke bruge tid på selv at rette prøverne. Til gengæld skal der afsættes tid til, at deltagerne bliver logget ind på prøven via en computer.

Det har vist sig – både i selve udviklingen af prøverne og i den efterfølgende anvendelse af prøverne – at der kan være uenighed mellem faglærerne om, hvad de rigtige svar på spørgsmålene er.

I de tilfælde, hvor Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat har fået tilbagemeldinger fra skoler/faglærere om, at der er spørgsmål eller svar, der bør ændres, så er dette sket, når en bred gruppe af faglærere er blevet enige om ændringerne.

Med anvendelse af multiple choice-spørgsmål som prøveform kan der være en risiko for, at faglærerne kommer til at gennemføre "teaching to the test"⁷, for at de derved giver deres AMU-deltagere de bedste muligheder for at bestå prøven.

Multiple choice-prøver er en hurtig og enkel prøveform, som kan gennemføres med mange deltagere på én gang, hvilket kan være en fordel. Faglærerne kan også hurtigt rette prøverne, selvom disse anvendes i papirform. Observationerne ved gennemførelse af prøverne har vist, at faglærerne her i starten af implementeringen af prøver i AMU har afsat meget tid til prøvegennemførelsen for at være sikker på, at prøverne også kunne nå at blive rettet, og så deltagerne kunne få feedback.

Multiple choice-prøver er velegnet, når AMU-målformuleringernes indhold kan afprøves med faktaspørgsmål, men det kan være vanskeligt at udvikle gode spørgsmål og svar, når AMU-målformuleringernes indhold primært er praksisorienterede. Når de faglærere, der har udviklet prøverne, alligevel i nogle tilfælde har valgt prøveformen multiple choice i stedet for en praktisk prøve, hænger det sammen med det høje tidsforbrug, der ofte vil være ved gennemførelse af en praktisk prøve.

Det er kun på én af de arbejdsmarkedsuddannelser, der er gennemført observationer på, at der har været AMU-deltagere, der ikke har bestået multiple choice-prøven. Nogle af de interviewede faglærere fortæller dog, at der også er enkelte andre arbejdsmarkedsuddannelser, hvor der er en del af AMU-deltagerne, der har vanskeligheder med at bestå multiple choice-prøverne.

Praktiske prøver

Praktiske prøver er velegnede til at afprøve de praktiske kompetencer, der fremgår af mange AMU-målformuleringer. Udfordringen med de praktiske prøver er dog, at det ofte tager forholdsvis lang tid at gennemføre prøverne – i hvert fald sammenholdt med tidsforbruget til gennemførelse af de fleste multiple choice-prøver.

⁷ Ved "teaching to the test" underviser lærerne med henblik på, at deltagerne skal klare sig godt i prøven i stedet for at fokusere på, at deltagerne tilegner sig de kompetencer, der fremgår af uddannelsens mål.

En af de udfordringer, faglærerne oplever med de praktiske prøver, er, at det ofte ikke er muligt, at hele AMU-holdet kan gå til prøve samtidigt. Dette kan skyldes mangel på udstyr/lokaler, og/eller at det er umuligt for faglæreren at foretage den individuelle vurdering af den enkelte deltager, hvis mange er til prøve samtidigt. Faglærerne skal altid have et solidt grundlag for at vurdere, om deltagerne har opnået eller ikke opnået kompetencer, og når der skal vurderes på de processer, deltagerne udfører, kan det være umuligt at vurdere mange deltagere samtidig.

Til den praktiske prøve til *49366 Arbejds miljø og førstehjælp* er der afsat 30 minutter, mens der til prøven til *49326 Daglig erhvervs rengøring* er afsat 20 minutter. Ved begge prøver gik deltagerne til individuelle prøver i mindre hold, hvilket betød, at der skulle afsættes 4-6 timer til prøvegennemførelsen. Hertil kommer tid til introduktion til opgaven, lokalet, bedømmelseskriterier, bedømmelse og sammentælling af resultater og feedback til deltagerne. Ved den ene prøve gik det meste af en undervisningsdag med prøven, evaluering med Viskvalitet.dk og den mundtlige evaluering af uddannelsesforløbet.

Ved den ene praktiske prøve, der blev gennemført i hold, skulle de deltagere, der havde været op til prøve, efterfølgende gå til et særskilt undervisningslokale, der kun var for de deltagere, der havde været til prøve. Dette for at sikre hemmeligholdelsen af prøven.

På det andet hold gik deltagerne efter prøven tilbage til det undervisningslokale, hvor resten af holdet sad. Da gennemførelsen af prøven tog det meste af den sidste undervisningsdag, ville det under alle omstændigheder have været vanskeligt at hemmeligholde prøven. Deltagerne fik først udleveret selve prøvematerialerne ved prøvens start, og desuden skulle deltagerne trække lod mellem tre forskellige prøvesæt, så det gav ikke deltagerne muligheder for at forberede sig på prøven, selvom de på forhånd havde et overordnet kendskab til prøvens indhold.

Mens multiple choice-prøverne er enkle at rette (ét rigtigt svar – ét point), så skal faglærerne ved de praktiske prøver foretage en bedømmelse ud fra de opstillede bedømmelseskriterier, f.eks. på en skala fra 0-10 point. Der er faglærere, der forud for prøverne har forudset, at dette kunne være tidskrævende, men i praksis har det ikke været nogen stor udfordring. Faglærerne synes, at bedømmelseskemaet har været en god hjælp ved vurdering af, om en deltager skulle bestå eller ikke bestå en prøve.

Sammenlignet med multiple choice-prøverne har faglærerne brugt langt tid på at planlægge, organisere og gennemføre de praktiske prøver.

4.2 Opmærksomhedspunkter i relation til prøver i AMU

Når skolerne planlægger og gennemfører prøver i AMU, er der en række regler, som de skal overholde. De gennemførte observationer og interview med AMU-deltagere, faglærere og virksomhedsledere viser, at der er behov for, at skolerne bliver opmærksomme på, hvordan de kan bidrage til, at information om og gennemførelse af prøver i AMU sker på den bedst mulige måde – og selvfølgelig i overensstemmelse med reglerne fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Nogle af de følgende opmærksomhedspunkter relaterer sig primært til skolernes planlægning og gennemførelse af prøverne, mens andre punkter primært har fokus på den opgave, som Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat og faglærerne har fremadrettet med at bidrage til revision af eksisterende prøver eller udvikling af prøver til nye arbejdsmarkedsuddannelser.

Prøvebeskrivelsen

Det er Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat, der har valgt formen og indholdet i prøverne, og som har udarbejdet prøvebeskrivelserne. En prøvebeskrivelse fastsætter prøvegrundlaget, prøverammerne, prøveformen, bedømmelsesgrundlaget og bedømmelseskriterierne. Skolerne/faglærerne kan hente prøvebeskrivelsen på Uddannelsesadministration.dk med skolens login.

Besvarelsen/løsningen af prøveopgaven skal være deltagerens egen og selvstændige besvarelse/aflæggelse, medmindre andet fremgår af prøvebeskrivelsen. Det betyder f.eks., at deltagerne kun må kommunikere med hinanden om prøven, hvis dette står i prøvebeskrivelsen.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til prøvebeskrivelsen:

- Nogle af skolerne/lærerne ved ikke, hvor de kan finde prøvebeskrivelsen.
- En af skolerne har anvendt prøvebeskrivelsen fra udviklingsprojektet, hvor der blev arbejdet med udvikling af prøver – men ikke den aktuelle prøvebeskrivelse, der ligger i Uddannelsesadministration.dk. Skolerne/faglærerne skal være opmærksomme på, at Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat løbende ændrer i prøvebeskrivelserne (og i prøverne), når der er behov herfor, og at skolerne/faglærerne derfor altid skal hente de aktuelle prøvebeskrivelser og prøver i Uddannelsesadministration.dk. Ved anvendelse af Multitest, vil det altid være den opdaterede udgave af prøven, der hentes.

- Det skal fremgå af prøvebeskrivelserne, hvis deltagerne må anvende hjælpemidler. Deltagerne skal ved gennemførelse af prøven orienteres præcist om, hvilke hjælpemidler de må anvende ved prøven.
- Det er vigtigt, at det bliver skrevet ind i prøvebeskrivelserne for arbejdsmarkedsuddannelserne, hvis deltagerne gerne må kommunikere med hinanden – samt på hvilken måde og om hvad de må kommunikere.
- Nogle faglærere har en forestilling om, at gennemførelse af en praktisk prøve skal være helt "tavs", og derved kommer prøvesituationen til at fremstå meget "stiv", hvilket ikke er til deltagerens fordel, bl.a. fordi det påvirker deres nervøsitet.

Det kan være en idé, at det skrives ind i prøvebeskrivelserne, at deltagerne i prøverne må stille spørgsmål, hvis der er noget, de er i tvivl om i forhold til forståelse af prøven eller opgavens løsning. Faglæreren kan i sådanne tilfælde overveje at hjælpe en deltager i gang med prøven og efterfølgende lade denne hjælp indgå i bedømmelsen af deltagerens kompetencer. Det er i den sammenhæng vigtigt, at deltageren ikke bedømmes på dét, som han/hun spørger om (det deltageren siger), men på de konkrete bedømmelseskriterier af deltagerens praktiske kompetencer, der fremgår af prøvebeskrivelsen.

Bedømmelseskriterier

Ifølge reglerne fra Børne- og Undervisningsministeriet må skolerne/faglærerne informere deltagerne om bedømmelseskriterierne til en arbejdsmarkedsuddannelse, hvis disse er helt overordnede og ikke giver informationer om prøvens konkrete indhold og facit, f.eks. hvor mange rigtige besvarelser, der kræves for at bestå i en multiple choice-prøve eller lignende. Mere specifikke bedømmelseskriterier, der indeholder anvisninger til læreren om, hvordan en prøve skal bedømmes, må ikke udleveres til deltagerne.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til bedømmelseskriterierne:

- Det er vigtigt, at faglærerne husker at orientere AMU-deltagerne om bedømmelseskriterierne, så deltagerne ved prøvens start ved, hvad de bliver bedømt på.
- Ved den praktiske prøve må læreren kun bedømme på dét, deltageren gør – ikke dét deltageren siger under prøvens gennemførelse.

Information om, at der er prøve på arbejdsmarkedsuddannelse

Ifølge reglerne fra Børne- og Undervisningsministeriet skal skolerne ved markedsføring af arbejdsmarkedsuddannelser informere om, at der er tilknyttet en prøve til

arbejdsmarkedsuddannelsen. Prøven betragtes som en del af uddannelsen. Når deltageren tilmelder sig en arbejdsmarkedsuddannelse indebærer det, at deltageren som udgangspunkt også er tilmeldt prøven.

Se opmærksomhedspunkter i relation til informationer om prøverne herunder:

- Nogle skoler skriver hverken i deres markedsføring af arbejdsmarkedsuddannelsen eller i indkaldelsesbrevet til uddannelsen, at der er tilknyttet en prøve. Deltagerne bliver først orienteret på den første uddannelsesdag.
- Nogle virksomheder, der er i dialog med skolerne forud for deres medarbejders deltagelse i AMU, informerer deres medarbejdere om, at der er en prøve på arbejdsmarkedsuddannelserne, mens andre virksomheder ikke informerer deres medarbejdere om prøven.
- En skole har sagt til deltagerne, at det er frivilligt, om de vil til prøve. Deltagerne fik besked på, at de på uddannelsens dag 2 skulle svare på, om de ville gå til prøve på uddannelsens dag 3.
- Det er en god idé, at skolerne udarbejder en Power Point-præsentation, der informerer om prøver i AMU – og om den specifikke prøve, så det sikres, at faglæreren får formidlet alle relevante informationer til deltagerne.

Selve prøvegennemførelsen

Prøver i AMU skal afholdes i overensstemmelse med efteruddannelsesudvalgets beskrivelse og AMU lovgivningens rammer for prøveafholdelse. Ifølge reglerne skal skolerne forud for prøven orientere deltagerne om prøvens afholdelse, herunder tidsrummet for prøven, prøvens rammer, prøvegrundlaget, bedømmelsesgrundlaget samt de overordnede regler for prøvens afholdelse.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til selve prøvegennemførelsen:

- Ved multiple choice-prøver er det vigtigt, at faglæreren orienterer deltagerne om muligheden for at få læst prøven op, både ved uddannelsens start og umiddelbart før prøvens igangsættelse.
- Ved de praktiske prøver skal deltagerne have udleveret selve prøvesættet, som skolen/faglæreren har hentet på Uddannelsesadministration.dk.
- Ved praktiske prøver er det vigtigt, at faglæreren læser prøven og bedømmelseskriterierne op for deltagerne. Nogle deltagere har svært ved at læse prøven (opgaven).

- Det fungerer fint, hvis der under gennemførelsen af en praktisk prøve er dialog mellem faglæreren og deltageren, men det må ikke indgå i vurderingen, hvad deltageren siger, kun hvad deltageren gør/udfører.
- Faglærerne skal informere om, hvorvidt deltageren må anvende hjælpemidler ved gennemførelse af prøven, og hvilke hjælpemidler der i givet fald er tale om.
- Faglærerne kan have vidt forskellig praksis for, hvordan multiple choice-prøver gennemføres – uden at der er noget, der er mere rigtigt end andet. Faglærerne kan f.eks. sige:
 - I skal aflevere prøven og gå ud af lokalet, når I er færdige.
 - I skal alle blive siddende, til prøvetiden er udløbet – også selvom I er færdige.
 - Der er ingen, der må aflevere prøven før efter 10 minutter. I skal række hånden op, når I er færdige, så kommer jeg ned til jer og kontrollerer, at I har skrevet navn på, inden I afleverer. Derefter kan I gå ud.
- Når der er deltagere på et hold, der ikke ønsker at gå til prøve, kan det være en udfordring for faglæreren, hvis disse deltagere har forventninger om at blive undervist i stedet for at gå til prøve. Prøven er dog en del af undervisningen, og deltagerne har ikke krav på at blive undervist i den tid, der er afsat til gennemførelse af prøven.
- Hvis der ikke må anvendes hjælpemidler til prøven, er det vigtigt, at der ikke ligger f.eks. kompendier på bordene eller hænger plancher i prøvelokalet, hvor deltagerne kan finde hjælp til gennemførelse af prøven.

Støttende foranstaltninger

Ifølge reglerne fra Børne- og Undervisningsministeriet skal skolerne tilbyde særlige prøvevilkår til deltagere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse og til deltagere med tilsvarende vanskeligheder, når skolen vurderer, at det er nødvendigt for at ligestille disse deltagere med andre i prøvesituationen. I valg af særlige prøvevilkår er det en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

Hvis en deltager, der vurderes at have behov for særlige prøvevilkår, ikke kan ligestilles med andre i prøvesituationen ved hjælp af støttende foranstaltninger, kan deltageren efter ansøgning fritages for deltagelse i prøven. Dette forudsætter dog, at skolen/faglæreren kan foretage en bedømmelse af, om deltageren har opnået uddannelsens mål, der kan erstatte prøveafleggelsen.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til støttende foranstaltninger ved gennemførelse af prøverne:

- AMU-deltagerne skal informeres om, hvilken form for støtte de kan få ved gennemførelse af prøven. Nogle skoler/faglærere er ikke opmærksomme på deltagerens krav på støttende foranstaltninger, der f.eks. kan være:
 - Oplæsning af prøvesættet/opgaven eller spørgsmål/svar, hvis deltageren har læseudfordringer.
 - Anvendelse af en ordbog, hvis deltageren har dansksproglige udfordringer.
 - Google Translate ved dansksproglige udfordringer, hvis faglæreren kan overvåge, at deltageren ikke kan gå på internettet for at søge efter svar på spørgsmål.
 - Forlænget prøvetid.
- Oplæsning af spørgsmål/svar ved multiple choice-prøver kan gennemføres på flere forskellige måder, f.eks.:
 - Faglæreren gennemfører først prøven med de deltagere, der ikke skal have læst op, hvorefter faglæreren gentager prøven med de deltagere, der skal have oplæst spørgsmål og svar.
 - Prøven for deltagere, der skal have læst op, gennemføres samtidig med, at de øvrige deltagere er til prøve. Deltagere, der skal have læst prøven op, går ind i et andet lokale, hvor de får læst spørgsmål/svar op af en anden faglærer eller af en anden medarbejder på skolen. Prøvegennemførelsen tager ofte lidt længere tid, når deltagerne skal have læst prøven op.
 - Deltagerne kan få en digital oplæsning af spørgsmål/svar ved hjælp af computer. Løsningen har ikke været anvendt på nogen af de observerede hold.

AMU-deltagere med dansksproglige udfordringer

Ifølge reglerne fra Børne- og Undervisningsministeriet kan skolerne tilbyde særlige prøvevilkår til deltagere, der på grund af begrænsede dansksproglige færdigheder, vurderes at have behov herfor. I valg af særlige prøvevilkår er det en forudsætning, at der med tilbuddet ikke sker en ændring af prøvens niveau.

Efter ansøgning kan en deltager også fritages fra deltagelse i prøven, hvis skolen/faglæreren på anden vis kan bedømme deltagerens kompetencer set i relation til uddannelsens mål.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til AMU-deltagere med dansksproglige udfordringer:

- Deltagere med en anden etnisk oprindelse end dansk, og som ikke behersker det danske sprog på et tilstrækkeligt niveau, kan have vanskeligheder med at tilegne sig kompetencer i en arbejdsmarkedsuddannelse, og dermed også vanskeligheder med at bestå prøverne.
- Selv om en deltager kan tale og forstå dansk i hverdagen på en arbejdsplads, kan deltageren have svært ved at forstå de ord og faglige begreber, der anvendes i arbejdsmarkedsuddannelsen. Nogle deltagere kan være gode til at spørge, når der er noget, de ikke forstår, men der kan være en tendens til, at deltagerne synes, at det er pinligt at stille spørgsmål. Dette kan både være en udfordring i undervisningen og ved deltagelse i prøven, hvor deltagerne måske kunne have haft glæde af at få forklaret betydningen af et ord eller et begreb, der indgår i spørgsmål/svar eller opgaveformulering (vel at mærke et ord eller et begreb, der ikke er relateret til den faglige kontekst, som deltagerne skulle have tilegnet sig på uddannelsen).
- Når der gennemføres multiple choice-prøver vil det være et stort problem for deltagerne, hvis de ikke kan forstå spørgsmål og svar. De kan rent faktisk få hjælp af en ordbog eller evt. af læreren – dog kun i det omfang, at hjælpen ikke sænker prøvens niveau.
- Når der gennemføres praktiske prøver, er udfordringen med manglende danskkompetencer mindre, men også her kan der være udfordringer med, at deltagerne ikke forstår opgavebeskrivelsen. Her bliver det ofte hurtigt tydeligt for faglæreren, og han/hun kan hurtigt gribe ind og hjælpe deltageren på vej.
- Det er vigtigt, at faglærerne dels udleverer prøvearket til deltagerne, så de selv kan læse opgaven, men det er lige så vigtigt, at faglærerne læser opgaven op og spørger deltagerne, om de har forstået opgaven.

Tiden til gennemførelse af en prøve

Deltagernes tid til gennemførelse af en prøve i AMU skal følge dét, der fremgår af prøvebeskrivelsen til arbejdsmarkedsuddannelsen.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til den samlede tid, der skal anvendes til AMU-deltagernes gennemførelse af prøven/prøverne på et hold.

- Multiple choice-prøverne gennemføres med en prøvetid på 15-30 minutter. Hvis faglæreren selv skal læse op for deltagere med læseudfordringer, bruger faglæreren dog mindst dobbelt så meget tid på prøvegennemførelsen, da det typisk tager lidt længere tid at gennemføre prøven med oplæsning, end hvis deltagerne selv kan læse spørgsmål og svar.

- De praktiske prøver gennemføres med en prøvetid på 20-90 minutter, men når deltagerne ikke kan gå til prøve samtidig, kan prøvegennemførelsen tage 4-6 timer for hele holdet. På en af arbejdsmarkedsuddannelserne skal der både gennemføres en praktisk prøve og en multiple choice-prøve. Faglærerne skal således ofte afsætte en betragtelig del af undervisningstiden på prøvegennemførelse.
- Udover selve prøvetiden skal faglærerne også afsætte tid til retning/bedømmelse af deltagerens præstationer. I nogle tilfælde skal der også mellem de forskellige deltagers prøvegennemførelse forberedes noget, f.eks. lægges "snavs" ud, så rengøringsopgaven bliver mere realistisk. Derfor skal faglærerne ofte afsætte ekstra tid mellem deltagerens gennemførelse af prøven.
- Umiddelbart inden gennemførelse af de praktiske prøver skal faglærerne planlægge og organisere prøvens afholdelse, og efter prøvens afholdelse skal faglærerne rydde op og lægge materialer på plads. Faglærerne skal afsætte den nødvendige tid hertil – enten inden for eller uden for undervisningstiden.

Feedback på prøveresultatet

Ifølge reglerne fra Børne- og Undervisningsministeriet må faglærerne gerne give feedback til deltageren og fortælle, inden for hvilke områder deltageren har svaret forkert eller givet et utilstrækkeligt svar eller løsning af en praktisk opgave. Karakteren af denne feedback vil afhænge af den konkrete prøves form og indhold, men generelt set må faglæreren ikke udlevere de korrekte prøvesvar, f.eks. på en multiple choice-prøve.

Der skal foretages en individuel bedømmelse af den enkelte deltager ud fra de bedømmeskriterier, som er fastsat. Prøven gennemføres uden brug af censor og bedømmes som bestået/ikke bestået.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til feedback på prøveresultatet:

- Flere skoler/faglærere har en opfattelse af, at de ikke må fortælle deltagerne noget om prøveresultatet udover bestået/ikke bestået, men faglærerne må f.eks. gerne give deltagerne en individuel feedback på deres prøveresultat. Deltagerne må f.eks. få at vide, hvor mange point de har opnået i en prøve, og/eller inden for hvilke faglige temaer de havde vanskeligheder med at løse prøven korrekt.
- Det er hensigtsmæssigt, at deltagere, der ikke består en prøve, får en individuel feedback med fokus på, hvor langt de var fra at bestå, så de har en reel mulighed for at vurdere, om de skal gå til omprøve eller tage uddannelsen en gang til.

- På nogle hold fortæller faglærerne deltagerne, hvor mange point de har fået, mens andre faglærere blot giver deltagerne informationer om, hvorvidt de har bestået eller ikke bestået prøven.
- Nogle faglærere fortæller åbent til hele holdet, hvem der har bestået eller ikke bestået, mens andre faglærere på forhånd aftaler med holdet, om deltagerne ønsker individuel tilbagemelding på prøveresultatet, eller om de vil have det i fællesskab. På et hold, hvor de fleste deltagere indgik i et uddannelsesforløb med en række arbejdsmarkedsuddannelser, valgte deltagerne at få en fælles tilbagemelding på, hvem der havde bestået/ikke bestået prøven. Deltagerne fik desuden en fælles overordnet feedback på, inden for hvilke faglige temaer nogle af deltagerne havde haft udfordringer med at løse prøven korrekt.
- Nogle faglærere synes, at det vil tage meget tid fra undervisningen, hvis de skal give en individuel feedback til deltagerne, og derfor nøjes de med kort at informere om, hvem der har bestået/ikke bestået prøven.
- På et hold fik deltagerne en individuel feedback, der dels omfattede en oplysning om, hvor mange point de havde opnået i prøven, og dels inden for hvilke faglige temaer der havde haft fejl. På trods af at alle deltagerne indledningsvist fik en fælles besked om, at de havde bestået prøven, tog de alle imod tilbuddet om individuel feedback fra faglæreren. Deltagerne havde en meget positiv oplevelse af feedbacken – også selvom feedbacken for de fleste deltageres vedkommende kun tog højst ét minut.

Omprøver

AMU-deltagere, der ønsker at gå til omprøve, skal tilbydes en omprøve senest fire uger efter uddannelsen afslutning. Dato og tidspunkt skal meddeles den enkelte deltager skriftligt.

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til omprøver herunder:

- Det er vigtigt, at skolerne/faglærerne husker at informere deltagerne om muligheden for omprøver – både ved uddannelsens start og umiddelbart inden prøvens gennemførelse.
- Skolerne/faglærerne skal huske at informere deltagerne om muligheden for at tage uddannelsen en gang til, hvilket f.eks. kan give god mening, hvis prøveresultatet ligger langt fra beståelseskravet.

- Endelig skal skolerne/faglærerne informere deltagerne om muligheden for at få udstedt en *deltagerbekræftelse*, hvis de ikke består prøven.
- Nogle faglærere anvender begrebet *deltagerbevis* om den dokumentation, deltagerne kan få udleveret, hvis de ikke består en prøve. De bør i stedet anvende betegnelsen *deltagerbekræftelse*, så dokumentationen ikke forveksles med et AMU-uddannelsesbevis.
- Skolerne/faglærerne er usikre på, om de må gennemføre en omprøve inden for undervisningstiden eller umiddelbart efter undervisningens afslutning. Det må de gerne, men de bør altid overveje, om det giver mening, f.eks. hvis deltagerens prøveresultat er langt fra bestået.
- Nogle skoler har gode erfaringer med at tilbyde deltagerne en omprøve umiddelbart efter gennemførelse af den første prøve, som deltagerne ikke har bestået. Erfaringerne viser, at nogle af deltagerne består omprøven, måske alene fordi de bliver mere opmærksomme på nødvendigheden af at læse spørgsmål og svar i en multiple choice-prøve grundigt, inden de markerer deres besvarelse. Dette skal ses i sammenhæng med, at mange af AMU-deltagerne er uvante med at gå til prøve.
- En skole har indført en intern regel om, at der skal gå mindst 10 dage efter prøven, før deltagerne må gå til omprøve. Dette kan være uhensigtsmæssigt for deltagerne/virksomhederne, men det er skolen, der beslutter, hvornår en eventuel omprøve kan gennemføres – dog senest fire uger efter uddannelsens afslutning.
- En skole er ikke opmærksom på, at omprøven skal gennemføres senest fire uger efter uddannelsens afslutning.
- Omprøver kan godt gennemføres på en anden skole end den, hvor undervisningen er gennemført (aftales mellem skolerne).
- Der er ingen krav om, at en deltager skal have bestået prøven til en specifik arbejdsmarkedsuddannelse for at deltage i den efterfølgende arbejdsmarkedsuddannelse (relevant, når der er uddannelser med moduler/trindeling).

Ventetid ved gennemførelse af prøver

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til ventetid ved gennemførelse af prøver:

- Det er vigtigt, at faglærerne er opmærksomme på, hvordan ventetiden ved prøvegennemførelsen kan udnyttes konstruktivt til læring, så der ikke bliver spildtid for deltagerne. Det gælder både ved gennemførelse af multiple choice-prøver, hvor læreren deler op i to hold for at kunne læse op for deltagere med læseudfordringer (ofte et mindre problem, fordi prøvetiden typisk er kortvarig), og ved praktiske prøver hvor ikke alle deltagerne kan gå til prøve samtidigt, og hvor prøvegennemførelsen kan tage det meste af en hel uddannelsesdag.
- Ved anvendelse af gruppearbejde i ventetiden er det vigtigt, at grupperne er sammensat af deltagere, der skal til prøve samtidig.

Kompendier, der anvendes i undervisningen

Se herunder opmærksomhedspunkter i relation til de kompendier, der anvendes i undervisningen:

- Det kan være en udfordring, hvis der anvendes kompendier i undervisningen, der ikke er opdaterede og/eller ikke er i overensstemmelse med spørgsmål/svar i en multiple choice-prøve.
- Ved anvendelse af kompendier i undervisningen er det vigtigt at være opmærksom på, at nogle deltagere har læseudfordringer, og at de derfor har behov for at kunne "læse" kompendiet ved hjælp af en oplæsningsfunktion på en computer. Dette er også helt centralt, hvis deltagerne må anvende kompendiet som hjælpemiddel ved en prøve.

5. Udviklingsmuligheder

Mens der i det foregående blev præsenteret en række opmærksomhedspunkter i forhold til planlægning og gennemførelse af prøver i AMU, vil der i dette afsnit blive sat fokus på nogle af de mest væsentlige behov for udvikling i relation til prøver i AMU.

5.1 Kendskab til regler og rammer for prøver i AMU

De fleste prøver til arbejdsmarkedsuddannelserne inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg blev aktiveret i starten af 2020. I lyset af coronakrisen i foråret 2020 med nedlukning af skolerne, er skolernes og faglærernes erfaringer med prøver i AMU stadig forholdsvis begrænset.

Derfor har der i den periode, hvor der er gennemført observationer og interview om prøverne, været faglærere og skoler, der har haft udfordringer med at få styr på regler og procedurer i relation til prøverne. Der har været meget, faglærerne og skolerne skulle sætte sig ind i, og det gælder både i forhold til de overordnede regler og rammer for prøver i AMU, og i forhold til de konkrete prøver der er udviklet til arbejdsmarkedsuddannelserne.

Fremadrettet vil der også være faglærere og skoler, der skal sætte sig ind i regler, rammer og konkrete prøver, da der endnu er en række arbejdsmarkedsuddannelser, der ikke er gennemført prøver til på alle skoler og af alle faglærere efter indførelsen af prøver i AMU. Der vil således løbende være faglærere, der skal gennemføre en prøve på en arbejdsmarkedsuddannelse for første gang.

Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat gennemførte i september-december 2019 fire kvalificeringsseminarer for faglærere, der skulle klæde dem på til at planlægge og gennemføre prøverne, efterhånden som disse blev lagt i Uddannelsesadministration.dk.

Ved kvalificeringsseminarerne blev deltagerne opfordret til at bidrage til, at der internt på skolerne blev udviklet interne procedurer og retningslinjer for prøver i AMU. Det er dog ikke alle skoler, der har udviklet sådanne procedurer og retningslinjer, der kan informere og støtte faglærerne, når de skal gennemføre prøver i forbindelse med arbejdsmarkedsuddannelserne.

Der er løbende behov for kvalificering af faglærerne i forhold til planlægning og gennemførelse af prøverne. Det kan derfor være hensigtsmæssigt, at Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat regelmæssigt gennemfører kvalificeringsseminarer for faglærere med henblik på dels at bidrage til at informere faglærerne om regler, rammer og konkrete prøver, og dels for at skabe et forum for debat om faglærernes erfaringer med de udviklede prøver, så der løbende kan skabes grundlag for en kvalitetsudvikling af prøverne.

5.2 Prøvernes varighed

Inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg anvendes der to prøveformer: Multiple choice-prøver og praktiske prøver. Mens tidsforbruget til multiple choice-prøver er relativt lille, så er gennemførelsen af de praktiske prøver tidskrævende.

Dette gælder især, når krav til udstyr og/eller til de lokaler, hvor de praktiske prøver skal gennemføres, betyder, at prøverne bliver nødt til at blive gennemført i hold. Hertil kommer, at de praktiske prøver primært er udformet som procesprøver, hvilket kræver, at faglærerne løbende observerer og vurderer deltagernes kompetencer i prøvetiden. Derfor kan det være vanskeligt at have mange deltagere til prøve samtidigt – især hvis prøvetiden samtidigt er kort. Konsekvensen er, at faglæreren kan være optaget af at gennemføre prøver i flere timer. På de observerede hold var faglærerne optaget af prøvegennemførelsen i op til seks timer.

Inden for nogle arbejdsmarkedsuddannelser kan det være nødvendigt både at gennemføre en multiple choice-prøve og en praktisk prøve for at afdække deltagernes kompetencer, og dermed bliver endnu mere af undervisningstiden optaget af prøvegennemførelsen.

På de længerevarende arbejdsmarkedsuddannelser – f.eks. en 10-dages uddannelsen – har det naturligvis ikke lige så store konsekvenser, hvis stort set hele den sidste dag på uddannelsen går med prøvegennemførelse, vurdering, feedback til deltagerne etc., som hvis der er tale om en 3-dages arbejdsmarkedsuddannelse. Det kan dog under alle omstændigheder have konsekvenser for de kompetencer, som deltagerne kan nå at tilegne sig på arbejdsmarkedsuddannelsen.

Erfaringerne peger på, at der er behov for at udvikle praktiske prøver, der på den ene side ikke optager for stor en del af undervisningstiden, og som på den anden side stadig giver faglærerne et godt grundlag for at vurdere deltagernes kompetencer.

Der kan f.eks. være behov for i højere grad at udvikle prøver, hvor deltagerne ved tilfældigt træk mellem forskellige prøvesæt kun bliver afprøvet i dele af de kompetencer, der fremgår af AMU-målformuleringerne. Dog naturligvis således, at prøvesættene samlet set dækker hele målformuleringen til en arbejdsmarkedsuddannelse.

Samtidig kan det overvejes, om de praktiske prøver til nogle af arbejdsmarkedsuddannelserne i højere grad kan udvikles som produktprøver, hvor faglæreren altså vurderer på produktet eller "resultatet" i stedet for på processen. Ved produktprøver er der ikke det samme behov for, at faglærerne observerer og vurderer de enkelte deltagere løbende i prøvetiden, og faglærerne kan altså i højere grad – eller udelukkende – vurdere på det endelige produkt/resultat. Dermed kan der være flere deltagere (eventuelt alle deltagere på et hold) til prøve samtidigt. Dette naturligvis under forudsætning af, at der er udstyr og lokaler til rådighed til alle deltagere.

5.3 Valget mellem individuelle prøver eller gruppeprøver

I udviklingen af prøverne inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg i 2018-2019 blev der inden for et af uddannelsesområderne forsøgt at udvikle en praktisk prøve, der kunne gennemføres i mindre grupper. Dette især fordi en prøve i grupper i højere grad ville afspejle dét, der var foregået i undervisningen, end en individuel prøve. Dernæst kunne gennemførelse af prøven i grupper afvikles med et mindre tidsforbrug.

Faglærerne, der stod for udvikling af prøven, gennemførte et forsøg med prøven på egen skole, og deres erfaring var, at det ved prøvens gennemførelse var for vanskeligt at vurdere de enkelte deltageres kompetencer, når prøven blev gennemført i grupper. Derfor blev den endelige prøve til arbejdsmarkedsuddannelsen en individuel prøve.

Især af hensyn til tidsforbruget til gennemførelse af prøverne kan det være en idé at forsøge at udvikle gruppeprøver til nogle af de arbejdsmarkedsuddannelser, hvor det kan være relevant.

5.4 Ventetid ved gennemførelse af praktiske prøver

Ved gennemførelse af praktiske prøver kan der opstå meget ventetid for AMU-deltagere, når de ikke selv er til prøve.

Observationer ved gennemførelse af de faktiske prøver viser, at faglærerne har udviklet opgaver, som AMU-deltagerne skal arbejde med på prøvedagen, når de ikke selv er til prøve. Interview med AMU-deltagerne samt observationer på holdene viser dog, at det var svært for deltagerne at "holde sig i gang" og arbejde med opgaverne i de timer, de ikke selv var til prøve.

Desuden kan det være utilfredsstillende for deltagerne, at de arbejder med opgaver, der reelt ikke er tid til at samle op på i plenum inden uddannelsens afslutning.

Derfor vil det være relevant at overveje, hvordan der kan udvikles varierede undervisningsmaterialer, der f.eks. omfatter varierede øvelser og opgaver, videoer og/eller små test, som deltagerne kan arbejde med i ventetiden. I udviklingsarbejdet kan der bl.a. inddrages og videreudvikles på den digitale læring, som nogle af skolerne bl.a. har fået erfaringer med ved fjernundervisning inden for rengøringservice under coronakrisen.

5.5 Udvikling af prøvesæt målrettet forskellige virksomhedstyper

På én af de arbejdsmarkedsuddannelser, der er gennemført observationer på, blev det tydeligt, at deltagerne, der kom fra en privat virksomhed, havde vanskeligheder med at besvare enkelte af spørgsmålene i multiple choice-prøven korrekt. Faglæreren havde selv været med til at udvikle prøven, og faglæreren fortalte, at prøven var relateret til praksis og anvendelse af begreber i offentlige virksomheder.

Erfaringerne med prøven gav anledning til en dialog mellem deltagerne og faglærerne om muligheden for at udvikle forskellige prøver relateret til forskellige virksomhedstyper – i dette tilfælde offentlige virksomheder og private virksomheder. Børne- og Undervisningsministeriet har efterfølgende åbnet mulighed for, at efteruddannelsesudvalgene kan udvikle forskellige prøver til den samme arbejdsmarkedsuddannelse målrettet forskellige virksomhedstyper.

Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat kan i dialog med faglærerne overveje, hvilke arbejdsmarkedsuddannelser det eventuelt kan være relevant at udvikle forskellige prøver til – altså afhængig af den virksomhedstype/branche som AMU-deltagerne kommer fra.

5.6 Overvejelser om anvendelse af delprøver

Til nogle få af arbejdsmarkedsuddannelserne inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg er der både udviklet en multiple choice-prøve og en praktisk prøve. På den ene af arbejdsmarkedsuddannelserne gennemføres den praktiske prøve på den 3. uddannelsesdag, mens multiple choice-prøven gennemføres på den 5. og sidste uddannelsesdag. Begge prøver skal bestås, for at deltagerne kan bestå den samlede prøve til arbejdsmarkedsuddannelsen og få sit AMU-uddannelsesbevis.

Ved prøver i AMU kan der desuden anvendes delprøver, f.eks. en prøve hver dag på en 5-dags arbejdsmarkedsuddannelse, og hvor delprøverne tælles sammen til ét samlet prøveresultat.

De faglærere, der har udviklet prøver inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg, har dog valgt ikke at anvende denne mulighed. Dette kan hænge sammen med, at det gør det mere komplekst både at udvikle prøverne og at gennemføre prøverne.

Pædagogisk-didaktisk kan det være en god idé at afprøve deltageres kompetencer flere gange i løbet af en arbejdsmarkedsuddannelse, da både faglæreren og deltagerne løbende kan følge læringsudbyttet. Det kan f.eks. give faglæreren bedre baggrund for at vide, hvad deltagerne har behov for at få repeteret, og deltagerne kan f.eks. blive opmærksomme på, at de skal gøre en større indsats for at få et tilfredsstillende udbytte af deltagelse i uddannelsen.

En del faglærere benytter sig allerede af uformelle prøver på arbejdsmarkedsuddannelserne, så de løbende kan følge deltageres læringsudbytte, men når der er tale om formelle delprøver på arbejdsmarkedsuddannelserne kan der være nogle udfordringer forbundet hermed, f.eks. følgende:

- Det vil være tidskrævende at udvikle prøverne, hvis der skal udvikles flere delprøver til en arbejdsmarkedsuddannelse, således at delprøverne samlet set dækker målformuleringen.
- Udformningen af delprøverne kan blive styrende for, hvordan faglærerne kan tilrettelægge undervisningen.
- Indførelse af delprøver vil betyde, at deltagerne afprøves i dele af AMU-målformuleringen på et tidspunkt i uddannelsen, hvor de kunne have nået at tilegne sig flere kompetencer, hvis prøven først var blevet gennemført ved arbejdsmarkedsuddannelsens afslutning.
- Det vil være mere tidskrævende at gennemføre flere delprøver end at gennemføre én prøve ved uddannelsens afslutning – dette nok især når prøverne gennemføres online (opstart af computer/program etc.), men også ved gennemførelse af prøvesæt udprintet på papir, bl.a. fordi deltagerne inden opstart af hver delprøve skal informeres om prøven (regler, retningslinjer etc.).
- Ved anvendelse af delprøver på en arbejdsmarkedsuddannelse kan der være deltagere, der får en oplevelse af, at arbejdsmarkedsuddannelsen i for høj grad har fokus på prøverne i stedet for på læring.
- Deltagere, der er fraværende til en af prøverne, skal til prøven en anden dag, hvilket dels kan være administrativt tungt for faglæreren/skolen, og dels tage tid fra undervisningen.

Selvom der udvikles delprøver til arbejdsmarkedsuddannelserne, så vil faglærerne/skolerne kunne vælge at gennemføre delprøverne samlet ved uddannelsens afslutning.

Hvis der inden for en eller flere arbejdsmarkedsuddannelser opleves et behov for at udvikle delprøver kan dette være en mulighed, når ovenstående udfordringer er overvejet grundigt.

5.7 Løbende kvalitetsudvikling af prøver i AMU

Der er behov for en løbende kvalitetsudvikling af prøver i AMU inden for Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg. Mindre justeringer af prøver og prøvebeskrivelser bliver foretaget af konsulenterne i sekretariatet, når skolerne opdager fejl, mangler eller noget, der kan misforstås i prøverne, men der kan også være behov for en mere overordnet kvalitetsudvikling af prøver til arbejdsmarkedsuddannelserne.

Dette gælder ikke mindst, når uddannelsessekretariatet har et statistisk materiale over prøveresultaterne, der kan bidrage til at afdække, om der på landsplan er prøver til arbejdsmarkedsuddannelser, hvor mange deltagere ikke består, eller hvor stort set alle deltagere består – og som derfor eventuelt kan give anledning til at ændre prøverne.

Kvalitetsudviklingen kan f.eks. omfatte større revisioner af de eksisterende prøver indholdsmæssigt eller i forhold til prøvernes sværhedsgrad. Den kan dog også omfatte overvejelse om anvendelse af en anden prøveform til en arbejdsmarkedsuddannelse, måske en helt ny prøveform, som Serviceerhvervenes Efteruddannelsesudvalg ikke tidligere har anvendt, eller overvejelser om at anvende to prøveformer på en arbejdsmarkedsuddannelse i stedet for én prøveform, for f.eks. at sikre at prøven til uddannelsen i højere grad dækker både de praktiske og teoretiske kompetencer, der indgår i AMU-målformuleringen.

5.8 Digital læring og digitale prøver

Under coronakrisen i foråret 2020 har nogle af skolerne fået erfaringer med fjernundervisning inden for rengøringservice. I samme anledning begyndte nogle af skolerne at gennemføre prøver i AMU digitalt med anvendelse af Multitest.

Skolernes erfaringer med såvel fjernundervisning som med den digitale gennemførelse af prøverne har været gode, og det kan være oplagt at bygge videre på de gode erfaringer, så flere skoler kan få indsigt i de gode erfaringer – såvel i forhold til fjernundervisning som til digitale prøve.

Nogle skoler/faglærere kan opleve det som udfordrende at skulle gennemføre digitale prøver i forhold til anvendelse af teknikken, og der vil også være deltagere, der vil opleve det udfordrende at skulle gennemføre prøven via en computer. Erfaringerne viser dog, at det er en meget stor fordel med de digitale prøver i forhold til retning af prøverne, og de skoler, der har prøvet det, foretrækker denne mulighed.

På skolerne kan der opstå nogle praktiske problemer med hensyn til adgang til computere, når/hvis mange AMU-deltagere på samme dag – og typisk alle i slutningen af en uddannelsesdag – skal gennemføre prøverne til arbejdsmarkedsuddannelserne på computere.

I forhold til gennemførelse af online evaluering med Viskvalitet.dk vælger en del skoler/faglærere at gennemføre denne via AMU-deltagernes smartphones. Det er dog ikke sikkert, at det er hensigtsmæssigt at gennemføre de digitale prøver i AMU på smartphones, da teksten kan være svær at læse, spørgsmål og svar kan være svære at overskue, det kan være vanskeligt at se tilhørende tegninger/fotos etc.

Hvis muligheden for at gennemføre prøverne via AMU-deltagernes smartphones skal afprøves, kan det anbefales, at dette sker i en testfase, så det sikres, at det ikke er teknikken, der betyder, at der er deltagere, der ikke består, selvom de rent faktisk har kompetencerne.

6. Bilag

7.1 Program for ét af de fire kvalificeringsseminarer

 <p>SUS SERVICEERHVERVENES UDDANNELSESSEKRETARIAT</p>	 <p>Mærsk Nielsen HR - en konsulentvirksomhed med fokus på kompetenceudvikling</p>
<p>Kvalificeringsseminar for lærere om prøver i AMU</p> <p>Onsdag den 4. december 2019 kl. 10.00-15.30 (kaffe fra kl. 9.30) ZBC Roskilde, Maglegårdsvej 8, 4000 Roskilde, Lokale GUL 4</p>	
Program	
Kl. 09.30 – 10.00	Kaffe og brød
Kl. 10.00 – 10.10	Velkomst v. Lisbeth Aae Jeppesen, sekretariatschef, Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat
Kl. 10.10 – 10.40	Prøver i AMU - Hvorfor prøver i AMU? - Udvikling af prøverne - hvordan? - Hvor finder man prøvemateriale? - Hvilke krav har ministeriet til prøverne? v. Lizzie Mærsk Nielsen, konsulent, Mærsk Nielsen HR
Kl. 10.40 – 11.10	Introduktion til prøver i AMU inden for Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat - Valgte prøveformer - Antal prøvesæt - Bedømmelses- og beståelseskriterier - Allerede udviklede prøver inden for SUS v. Lizzie
Kl. 11.10 – 12.00	Gå til prøve! Afpøvning og debat v. alle
Kl. 12.00 – 12.45	Frokost
Kl. 12.45 – 13.15	Pædagogik og didaktik ved anvendelse af prøver i AMU - Tilrettelæggelse af prøveafholdelse - Erfaringer med anvendelse af prøver - Hvordan har voksne det med at gå til en prøve? - Hvordan kan eventuel modstand mod deltagelse i en prøve afhjælpes? - Forberedelse af deltagere - Feedback til deltagere efter prøveafholdelsen v. Lizzie
Kl. 13.15 – 14.45	Idéudvikling til planlægning og gennemførelse af prøver i AMU Gruppeopgave med "benspænd" v. alle Kaffe og kage i grupperne
Kl. 14.45 – 15.15	Løbende opsamling af prøveresultater - Vigtigt bidrag til kvalitetsudvikling samt vurdering af prøvemateriale - Mulige årsager til ringe prøveresultater - Interne procedurer på skolerne - Opsamling af erfaringer med prøver i AMU - Tip en 13'er v. Lizzie
Kl. 15.15 – 15.30	Det videre forløb med prøver i AMU v. Serviceerhvervenes Uddannelsessekretariat

7.2 Interviewguide til AMU-deltagere

Herunder ses den anvendte interviewguide til AMU-deltagere, der har deltaget på de hold, hvor der også er foretaget observationer i forbindelse med gennemførelse af prøverne.

1. Hvornår og hvordan fandt I ud af, at I skulle deltage i en prøve?
 - a. Hvilke konkrete informationer fik I?
 - b. Hvordan og af hvem fik I informationerne?
 - c. Hvordan har skolen/faglæreren informeret jer om prøven?
2. Hvad tænkte/følte I, da I fik at vide, at I skulle deltage i en prøve?
3. Hvilken indflydelse havde det på jeres forventning i forhold til at deltage i arbejdsmarkedsuddannelsen?
4. Hvilken indflydelse har det haft på jeres oplevelse af at deltage i arbejdsmarkedsuddannelsen?
 - a. Påvirkede det jer under arbejdsmarkedsuddannelsen? – Hvordan?
 - b. Havde I indtryk af, det påvirkede nogle af de andre deltagere? – Hvordan?
 - c. Påvirker det jeres tilbageblik på arbejdsmarkedsuddannelsen og jeres oplevelse af det udbytte, I har haft af at deltage? – Hvordan?
5. Hvilken viden har jeres arbejdspladser haft om, at I skulle deltage i en arbejdsmarkedsuddannelse, der blev afsluttet med en prøve?
 - a. Jeres ledere?
 - b. Jeres kolleger?
6. Hvornår og hvordan fik arbejdspladsen denne viden?
7. Har I talt med jeres leder om, hvorvidt de forventer at få informationer om, hvilket resultat I har opnået ved prøven?
 - a. Hvis ja, hvilke aftaler har I herom?
 - b. Hvornår har I aftalt at tale om det?
 - c. Hvilken betydning har det for jer, at jeres leder beder om informationer om jeres resultater?
8. Hvilken betydning har det evt. haft for jeres arbejdspladser/ledere, at I skulle deltage i en arbejdsmarkedsuddannelse, der blev afsluttet med prøve?
 - a. Har det f.eks. medført, at arbejdspladsen/lederne værdsætter arbejdsmarkedsuddannelsen højere, end hvis det var en arbejdsmarkedsuddannelse, der ikke var prøve på?
 - b. Har det medført andet?

9. Hvordan foregik selve prøven?
 - a. Hvordan oplevede I den praktiske tilrettelæggelse? (tilgængeligt materiale og udstyr, jeres oplevelse af ro/struktur/stilhed/disciplin/dynamisk larm/læring, som gerne må være der etc.)
 - b. Havde I behov for hjælp/støtte til gennemførelse af prøven? Hvilken støtte? Var støtten tilstrækkelig?
 - c. Stemningen omkring prøven (nervøsitet, dynamik, som i den øvrige undervisning etc.)
 - d. Tidsforbruget
 - e. Prøvens tidsmæssige placering i undervisningsforløbet
 - f. Prøvens indvirkning på undervisningens tilrettelæggelse
 - g. Prøvens indvirkning på underviseren og dennes måde at kommunikere/undervise.

10. Resultatet af prøven – var det som forventet? Var der nogle af jer, der havde en formodning om, at I ikke ville bestå? Har jeres arbejdsgiver udtrykt forventning om at få resultatet?

11. Feedback fra underviseren
 - a. Hvordan fik I feedback fra underviseren?
 - b. Hvordan oplevede I den form for feedback, I fik fra underviseren?
 - c. Hvad kan I evt. bruge feedbacken til?

12. Hvilken betydning har det evt. for jeres egen læring, at I har deltaget i en prøve, som afslutning af arbejdsmarkedsuddannelsen?
 - a. Har I gjort jer mere umage med at tilegne jer kompetencerne, end I ville have gjort, hvis der ikke var prøve på arbejdsmarkedsuddannelsen?
 - b. Har det påvirket jeres læring negativt – hvordan?
 - c. Andet?

13. Hvilken betydning har det evt. for din fremtidige deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelser, at der er prøver på uddannelserne?
 - a. Har det påvirket jeres motivation positivt/negativt? Hvordan og hvorfor?

14. Eventuelle andre forhold af betydning for dig?

15. Er der noget, jeg har glemt at spørge jer om, og som I gerne vil fortælle om?

Særskilt til deltagere, der ikke bestod prøven (evt. gennemført som telefoninterview efterfølgende)

16. Hvordan fik du feedback fra læreren på dit prøveresultat?
17. Havde du på forhånd en fornemmelse af, at du ville have vanskeligheder med at bestå prøven? Hvorfor?
18. Har læreren tilbudt dig deltagelse i en omprøve, anbefalet at du tager uddannelsen en gang til, og/eller at du får en deltagerbekræftelse? Hvilket forslag vil du følge? Hvorfor?
19. Har du fået informationer fra læreren om, hvornår du kan gå til omprøve eller tage uddannelsen en gang til?

7.3 Interviewguide til faglærere

Herunder ses den anvendte interviewguide til faglærere, der har undervist på de hold, hvor der er gennemført observationer og interview af AMU-deltagere.

1. Hvordan foregik forberedelsen af uddannelsen med prøve?
2. Hvordan og hvornår fik du information om, at der skulle gennemføres prøve?
3. Hvordan fik du adgang til prøvematerialet? (hvor lang tid i forvejen, af hvem, hvordan, med introduktion, uden introduktion mv.)
4. Hvordan påvirkede det din forberedelse af din undervisning?
 - a. Hvordan oplevede du kvaliteten af prøven og prøvebeskrivelsen?
Prøven: Let/svær/passende? Sprogligt svær?
Sammenhæng mellem AMU-målformuleringen og prøven?
Prøvebeskrivelsen: Let/svær at forstå?
 - b. Giver det anledning til, at noget bør ændres i det udleverede prøvemateriale – Hvis ja, hvilket? Hvor vil du aflevere din feedback om prøven?
5. Hvordan foregik afviklingen af selve prøven?
 - a. Hvordan oplevede du den praktiske tilrettelæggelse? (Tilgængeligt materiale og udstyr, din oplevelse af ro/struktur/stilhed/disciplin/dynamisk larm/læring, som gerne må være der etc.)
 - b. Stemningen omkring prøven (nervøsitet, dynamik, som i den øvrige undervisning etc.)
 - c. Tidsforbruget til selve prøven
 - d. Tidsforbruget til vurdering
 - e. Forslag til tilpasninger af tidsforbrug – hvordan?
 - f. Prøvens tidsmæssige placering i undervisningsforløbet
6. Oplevede du, at prøven havde en indvirkning på din undervisning?
 - a. På din egen måde at disponere stoffet?
 - b. På din tilgang til læring/pædagogik?
 - c. På din egen opmærksomhed undervejs (energiintensitet mv.)?
7. Giver prøven anledning til at tænke nyt om din egen undervisning?
8. Giver prøven anledning til at tænke nyt om den konkrete arbejdsmarkedsuddannelse, du underviste på?

9. Din feedback om prøveresultaterne?
 - a. Hvordan gav du feedback til deltagerne?
 - b. Var der tilstrækkelig tid til feedback?
 - c. Hvordan fungerede den form for feedback, som du anvendte?
 - d. Hvad er din oplevelse af, hvordan deltagerne har kunnet anvende feedbacken?
 - e. Ideer til fremtidig feedback?

10. Hvilken indflydelse har prøven haft på deltagernes oplevelse af at deltage i arbejdsmarkedsuddannelsen?

11. Påvirkede det deres mentale tilstand før eller under uddannelsen (sådan som du har adgang til viden herom)?
 - a. Påvirker det – efter hvad de evt. har fortalt dig – deltagernes samlede oplevelse af arbejdsmarkedsuddannelsen?
 - b. Påvirker det – efter hvad de evt. har fortalt dig – deltagernes udbytte af at have deltaget i den pågældende arbejdsmarkedsuddannelse? – Hvordan?
 - c. Er noget af ovenstående (eller andre forhold i forbindelse med prøven) afspejlet i deres besvarelse af Viskvalitet.dk?
 - d. Tror du, at det får indflydelse på medarbejdernes motivation for at deltage i arbejdsmarkedsuddannelser fremover? – På hvilken måde?

12. Samarbejdet med virksomheden, hvor medarbejderne er ansat?
 - a. Var du involveret i den forudgående information til virksomheden, om at der var prøve i forbindelse med arbejdsmarkedsuddannelsen?
 - b. Hvis ja, hvordan foregik det, og hvad var dit indtryk af dialogen?
 - c. Hvad var virksomhedernes overvejelser/forventninger i den forbindelse?
 - d. Hvilken viden har arbejdspladsen efterfølgende fået om deltagernes resultater?
 - e. Hvordan er denne viden evt. blevet modtaget/anvendt?
 - f. Ved du, om der er sket mærkbare forandringer på virksomhederne, afledt af at medarbejderne har deltaget i arbejdsmarkedsuddannelse (med prøve)?
 - g. Har I efterfølgende modtaget nogen feedback fra virksomheden?
 - h. Har virksomheden på forhånd taget stilling til deltageres eventuelle deltagelse i omprøve eller mulighed for at tage uddannelsen en gang til?

13. Er der noget, jeg har glemt at interviewe dig om?
 - a. Forhold af væsentlig betydning om prøver i AMU, som bør indgå i fremtidig prøveudvikling og -afvikling?
 - b. Forhold vedr. skolernes arbejde med udvikling af /brug af prøver?
 - c. Forhold vedr. efteruddannelsesudvalgenes arbejde med udvikling af /formidling om prøver?

7.4 Interviewguide til virksomhedsledere

Herunder ses den anvendte interviewguide ved telefoninterview med virksomhedsledere, der har haft en eller flere af deres medarbejdere til at deltage på et af de AMU-hold, hvor der er gennemført observationer og interview.

1. Hvilken/hvilke arbejdsmarkedsuddannelse(r) har jeres medarbejdere deltaget i?
2. Hvornår og hvordan blev du informeret om, at der indgik prøve i den/de pågældende arbejdsmarkedsuddannelser?
 - a. Hvilke konkrete informationer fik du, hvordan og af hvem?
 - b. Talte du med den/de pågældende medarbejdere om det, at de skulle deltage i en prøve ved afslutning af arbejdsmarkedsuddannelsen/-erne?
 - c. Hvis ja: Hvilke reaktioner/samtaler gav det anledning til?
3. Har dét, at der skulle indgå en vurdering af medarbejdernes opnåede kompetencer i form af en prøve, haft indflydelse på din opfattelse af medarbejdernes deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelsen? På hvilken måde?
4. Hvad er din oplevelse af, hvad det har betydet for den pågældende medarbejders egen oplevelse af at deltage i arbejdsmarkedsuddannelsen, at uddannelsen blev afsluttet med en prøve?
5. Hvad er din oplevelse af, hvad det har betydet for den pågældende medarbejders opnåede kompetencer, at uddannelsen blev afsluttet med en prøve?
6. Har du efterfølgende registreret nogle tegn på, at medarbejderne agerer på en særlig måde, som konsekvens af at der er indgået prøver i arbejdsmarkedsuddannelsen?
 - a. fx i form af forøget/formindsket lyst til mere uddannelse, lettere ved at tage ordet i forsamlinger, gerne vil bidrage ved dokumentationsopgaver, har en mere kritisk indgang til hvordan I rapporterer i systemer mv., fremhæver prøvedeltagelse, følelse af stolthed, udfordring overstået, nervøsitet ved lignende aktiviteter på arbejdspladsen som udfyldelse af spørgesmaer/trivselsmåling etc.

7. Hvilken betydning har det (eventuelt) for dig som leder, at medarbejderne skal deltage i prøver i forbindelse med alle arbejdsmarkedsuddannelser fremover? Positivt, negativt – hvorfor?
 - a. Hvilken betydning har det for jer som arbejdsplads, at det kan dokumenteres, at AMU-deltagerne opnår de kompetencer, der fremgår af AMU-målformuleringerne
 - b. Hvilken betydning har det for din oplevelse af kvaliteten af arbejdsmarkedsuddannelserne?
 - c. Betyder det noget for din oplevelse af AMU's samlede renommé?
8. Hvilken betydning tror du, at det har for medarbejderne, at de skal deltage i prøver i forbindelse med AMU fremadrettet? Positivt, negativt – hvorfor?
9. Er der noget, I som virksomhed skal være særligt opmærksom på i forbindelse med prøver i AMU (med baggrund i de erfaringer, I har gjort jer her).
10. Er der øvrige forhold, som du finder vigtigt at fremhæve i forhold til prøver i AMU?